

Approbat în ședința Guvernului din _____ 2025

Decizia protocolară nr. _____/2025

Proiect

L E G E
pentru modificarea unor acte normative
(unele aspecte organizatorice privind comisiile de evaluare externă
a judecătorilor și a procurorilor)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 117-118, art. 192), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 3, alineatul (2) se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) judecătorii și procurorii care au promovat evaluarea integrității prevăzută de Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative;”.

2. La articolul 6 alineatul (8), textul „cu vechime în muncă în funcția de judecător de peste 16 ani” se substituie cu textul „care a promovat evaluarea în condițiile prezentei legi”.

3. La articolul 15:

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Audierea are loc în ședință publică, care se înregistrează prin mijloace audio și video. În caz de necesitate, audierea poate continua într-o ședință suplimentară.”;

se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) La solicitarea motivată a subiectului evaluării, dacă acest lucru este necesar pentru asigurarea ordinii publice, protecția vieții private sau a moralității, audierea sau o parte a acesteia poate avea loc în ședință închisă. Comisia de evaluare refuză solicitarea de a desfășura audierea sau o parte a acesteia în ședință închisă doar dacă există motive temeinice pentru aceasta. Refuzul Comisiei de evaluare poate fi contestat, în termen de 5 zile lucrătoare, la Consiliul Superior al Magistraturii, care examinează cu prioritate subiectul la următoarea ședință. Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nu se supune nici unei căi de atac.”

4. Articolul 16:

la alineatul (2), primul enunț se completează cu textul „în cel mult 30 de zile lucrătoare de la audiere”;

la alineatul (5), ultimul enunț se exclude;

se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) Raportul cu privire la evaluare se publică, luându-se măsurile necesare pentru protecția vieții private a subiectului evaluării și a altor persoane, pe pagina web oficială a Comisiei de evaluare în cel mult 3 zile de la:

a) data expirării termenului de contestare a hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii prevăzută la art. 17 alin. (2) lit. a) și c);

b) data emiterii deciziei Curții Supreme de Justiție prevăzută la art. 18 alin. (2¹) pct. 1) și pct. 2) lit. c).”

5. Articolul 17:

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) În procesul examinării rezultatelor evaluării, Consiliul Superior al Magistraturii ține cont de dovezile care confirmă săvârșirea de către subiectul evaluării a faptelor prevăzute la art. 11 alin. (2) și (3).”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Hotărârea motivată a Consiliului Superior al Magistraturii se expediază judecătorului vizat și Comisiei de evaluare la adresele de poștă electronică în termen de 3 zile de la adoptare. Hotărârea se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Magistraturii în termen de 3 zile de la data expirării termenului de contestare sau, în cazul în care hotărârea este atacată, după pronunțarea deciziei de către Curtea Supremă de Justiție.”;

la alineatul (5) litera a), textul „7 ani” se substituie cu textul „5-7 ani”.

Art. II. – Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 325-327, art. 581), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 4 alineatul (8), după cuvintele „al judecătorului Curții Supreme de Justiție” se introduce textul „care a promovat evaluarea”.

2. Articolul 6:

la alineatul (1):

în dispoziție, cifra „6” se substituie cu cifra „9”;

la litera a), cifra „3” se substituie cu cifra „4”;

la litera b), cifra „3” se substituie cu cifra „5”;

la alineatul (5), cifra „6” se substituie cu cifra „10”, iar cifra „3” – cu cifra „5”.

3. La articolul 13 alineatul (2), cifra „4” se substituie cu cifra „5”.

4. La articolul 16:

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Audierea are loc în ședință publică, care se înregistrează prin mijloace audio și video. În caz de necesitate, audierea poate continua într-o ședință suplimentară.”;

se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) La solicitarea motivată a subiectului evaluării, dacă acest lucru este necesar pentru asigurarea ordinii publice, protecția vieții private sau a moralității, audierea sau o parte a acesteia poate avea loc în ședință închisă. Comisia de evaluare refuză solicitarea de a desfășura audierea sau o parte a acesteia în ședință închisă doar dacă există motive temeinice pentru aceasta. Refuzul comisiei respective poate fi contestat, în termen de 5 zile, la Consiliul Superior al Magistraturii sau, după caz, la Consiliul Superior al Procurorilor, care examinează cu prioritate subiectul la următoarea ședință. Hotărârea consiliului respectiv nu se supune niciunei căi de atac.”

5. Articolul 17:

la alineatul (2), după cuvintele „se aprobă” se introduce textul „, în cel mult 30 de zile lucrătoare de la audiere,”;

la alineatul (3), al doilea enunț va avea următorul cuprins:

„În cel mult 30 de zile lucrătoare de la recepționare, raportul cu privire la evaluare se aprobă, cu votul majorității membrilor comisiei de evaluare, dintre care 3 fac parte din categoria menționată la art. 6 alin. (1) lit. b), și se semnează de președintele acesteia.”;

la alineatul (5), ultimul enunț se exclude;

se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) Raportul cu privire la evaluare se publică, luându-se măsurile necesare pentru protecția vieții private a subiectului evaluării și a altor persoane, pe pagina web oficială a comisiei de evaluare corespunzătoare în cel mult 3 zile de la:

a) data expirării termenului de contestare a hotărârii consiliului respectiv, indicată la art. 18 alin. (3) lit. a) și c);

b) data emiterii deciziei Curții Supreme de Justiție indicate la art. 19 alin. (5) pct. 1) și pct. 2) lit. c).”

6. La articolul 18, alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Hotărârea motivată a consiliului respectiv se expediază subiectului vizat și Comisiei de evaluare la adresele de poștă electronică în termen de 3 zile de la data adoptării. Hotărârea se publică pe pagina web oficială a consiliului respectiv în termen de 3 zile de la data expirării termenului de contestare sau, în cazul în care hotărârea este atacată, după pronunțarea deciziei de către Curtea Supremă de Justiție.”;

7. Articolul 22:

la alineatul (3), ultimul enunț se exclude;

se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Prevederile prezentei legi referitoare la componența, modul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare a judecătorilor se aplică Comisiei de evaluare creată prin Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție doar în partea ce ține de evaluarea subiecților prevăzuți la art. 3 alin. (1) din prezenta lege.”

Art. III. – Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Membrii comisiilor de evaluare, aleși până la data intrării în vigoare a prezentei legi, își continuă activitatea.

(3) Parlamentul, în termen de 30 de zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a prezentei legi:

a) va numi, pentru fiecare comisie de evaluare, conform prevederilor Legii nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, 1 membru cetățean al Republicii Moldova și 2 membri la propunerea partenerilor de dezvoltare;

b) va actualiza componența nominală a comisiilor de evaluare.

(4) Guvernul, în termen de 5 zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va asigura contactarea partenerilor de dezvoltare în vederea desemnării de către aceștia a 4 candidaturi la funcția de membru pentru fiecare comisie de evaluare.

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (unele aspecte organizatorice privind comisiile de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (unele aspecte organizatorice privind comisiile de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor) este elaborat de Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Implementarea cadrului normativ privind evaluarea externă a integrității etice și financiare a judecătorilor și procurorilor a scos în evidență unele curențe, care nu au putut fi estimate la etapa adoptării acestuia, precum:

- durata proceselor de evaluare este mai mare din cauza volumului de informație ce trebuie acumulată și analizată;
- preluarea de către Comisia de evaluare a judecătorilor și Comisia de evaluare a procurorilor a sarcinilor nefinalizate de Comisia pre-vetting.

Adițional, în baza sesizărilor nr. 282a/2023, nr. 60a/2024 și nr. 170g/2024, Curtea Constituțională a realizat controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și din Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, invocând mai multe critici din perspectiva calității și previzibilității normelor juridice.

În Hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025, Curtea Constituțională a conchis:

„3. Se recunoaște constituțional textul „Comisia poate refuza solicitarea de a desfășura audierea sau o parte a acesteia în ședință închisă doar dacă există motive temeinice pentru aceasta” din articolul 16 alin. (3) al Legii nr. 252 din 17 august 2023, în măsura în care, **în cazul unui dezacord cu decizia Comisiei cu privire la audierea sa în ședință publică, subiectul evaluat o va putea contesta în fața Consiliului Superior al Magistraturii sau a Consiliului Superior al Procurorilor.**

4. Se recunoaște constituțional articolul 17 alin. (2) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023, în măsura în care, **în procesul examinării rezultatelor evaluării, Consiliul Superior al Magistraturii va ține cont de dovezile care confirmă comiterea de către subiectul evaluat a faptelor prevăzute la articolul 11 alin. (2) și (3) din aceeași Lege.**

5. Se recunoaște constituțional articolul 17 alin. (5) lit. a) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023, în măsura în care, **judecătorul eliberat din funcție conform alin. (4) nu are dreptul de a exercita funcția de judecător și alte funcții de demnitate publică timp de 5-7 ani, din data rămânerii definitive a hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii.**

6. Se recunoaște constituțional textul „se publică pe pagina web oficială a acestuia și” din articolul 18 alin. (4) din Legea nr. 252 din 17 august 2023 în

măsura în care hotărârea motivată a Consiliului Superior al Magistraturii sau a Consiliului Superior al Procurorilor se publică pe pagina web oficială după expirarea termenului de contestare a acestei hotărâri sau, în cazul în care hotărârea a fost atacată, după pronunțarea actului de jurisdicție corespunzător de către Curtea Supremă de Justiție.”.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Exercițiul de evaluare externă a integrității etice și financiare a unor actori din sectorul justiției („pre-vetting” și „vetting”) este reglementat de:

- Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (*în continuare - Legea nr. 26/2022*);
- Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție (*în continuare - Legea nr. 65/2023*);
- Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative (*în continuare - Legea nr. 252/2023*).

I. ORGANIZAREA COMISIILOR DE EVALUARE

Evaluarea externă este realizată de două comisii de evaluare: Comisia de evaluare a judecătorilor, creată conform Legii nr. 65/2023 și Comisia de evaluare a procurorilor, creată conform Legii 252/2023.

Prin art. 22 alin. (11)-(13) din Legea nr. 252/2023, **competențele celor două comisii de evaluare au fost extinse**, acestea preluând o parte din competențele comisiei create prin Legea nr. 26/2022, după cum urmează:

- a) candidații la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea judecătorilor și cea de membru al Colegiului disciplinar al judecătorilor - vor fi evaluați de către Comisia de evaluare a judecătorilor;
- b) candidații la funcția de membru al Consiliului Superior al Procurorilor, membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor și cea de membru al Colegiului de disciplină și etică al procurorilor - vor fi evaluați de către Comisia de evaluare a procurorilor.

Urmare a extinderii competențelor comisiilor de evaluare, volumul de lucru al acestora s-a mărit semnificativ, iar numărul de subiecți care urmează a fi evaluați a crescut considerabil. Acest fapt afectează eficiența și celeritatea procesului de evaluare în condițiile în care evaluarea externă a integrității actorilor din sectorul justiției urmează a fi **finalizată la 31 decembrie 2025** (art. 4 alin. (6) din Legea nr. 252/2023).

Pentru asigurarea unui proces de evaluare mai rapid, *doar* prin Legea nr. 252/2023 s-a instituit posibilitatea funcționării comisiilor de evaluare în *complete de evaluare*, a câte 3 membri în fiecare complet.

Avantajele acestui model de constituire și funcționare a completelor de evaluare au fost evidențiate în nota informativă la proiectul legii privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor, după cum urmează:

- „examinarea rapidă a dosarelor de evaluare;
- accelerarea procesului de evaluare;
- constituirea completelor mixte în caz de recuzări/abțineri a membrilor completelor de evaluare.”

Conform procedurii reglementate în art. 17 alin. (2) și (3) din Legea nr. 252/2023, raportul de evaluare se aprobă cu *votul unanim al membrilor completului*, după care, se transmite spre examinare și adoptare a deciziei Consiliului Superior al Magistraturii/Consiliului Superior al Procurorilor.

În cazul în care nu există unanimitate, raportul se examinează de comisia de evaluare, în componența lărgită și se aprobă cu *votul majorității membrilor comisiei de evaluare*, dintre care doi fac parte din categoria celor propuși de partenerii de dezvoltare (membrii internaționali).

În scopul gestionării adecvate a volumului de lucru al comisiilor de evaluare, se impune **constituirea a câte un complet de evaluare suplimentar** pentru fiecare comisie de evaluare.

Constituirea unui complet de evaluare suplimentar va permite o mai bună utilizare a resurselor disponibile și va contribui la optimizarea procesului de evaluare. La fel, existența unui complet suplimentar de evaluare va contribui la o distribuire mai echilibrată a sarcinilor între membrii comisiei de evaluare și va asigura finalizarea evaluărilor într-un termen mai scurt, fără a depăși termenul-limită stabilit de lege.

Este important de menționat că realizarea exercițiului de evaluare externă a actorilor din domeniul justiției reprezintă un angajament asumat de Republica Moldova în cadrul luptei împotriva corupției și pentru garantarea unui sistem de justiție independent și integru. Modul de realizare a acestuia este în vizorul structurilor europene, care monitorizează eficiența lui atât din perspectivă calitativă cât și cantitativă.

Pentru a preveni riscul de trenare a acestui exercițiu, se impune identificarea unor soluții de accelerare a procesului de evaluare externă. Un proces întârziat sau insuficient implementat ar putea eroda nu doar încrederea publicului, dar și a partenerilor de dezvoltare, afectând astfel obiectivele de consolidare a unui sistem de justiție independent și integru.

II. INSTITUIREA UNOR GARANȚII ÎN PROCEDURA DE AUDIERE

Prin art. 15 alin. (3) din Legea nr. 65/2023 și 16 alin. (3) din Legea nr. 252/2023, subiectului evaluării i s-a acordat dreptul de a solicita motivat ca audierea în cauza sa sau a unei părți a acesteia să se desfășoare în ședință închisă. Comisia de evaluare poate refuza solicitarea de a desfășura audierea sau o parte a acesteia într-o ședință care nu este publică doar dacă există motive temeinice pentru aceasta.

Legiuitorului a acordat comisiilor de evaluare competența să decidă dacă audierea subiectului va avea loc în ședință publică sau închisă. Totuși, art. 15 alin. (3) din Legea nr. 65/2023 și art. 16 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 nu permit subiecților evaluați să conteste deciziile comisiilor de evaluare în fața Consiliului Superior al Magistraturii și, respectiv, Consiliului Superior al Procurorilor.

În context, Curtea Constituțională a concluzionat că articolul 16 alin. (3) este constituțional în măsura în care în cazul unui dezacord cu decizia Comisiei cu privire la audierea subiectului în ședință publică, subiectul evaluat o va putea contesta în fața Consiliului Superior al Magistraturii sau a Consiliului Superior al Procurorilor. În §124, Curtea s-a bazat pe recomandarea Comisiei de la Veneția care susține că refuzul Comisiei de a audia subiectul în ședință închisă ar trebui să se bazeze pe motive convingătoare și supusă controlului de către Consiliul Superior al Magistraturii/Consiliul Superior al Procurorilor (a se vedea CDLAD(2023)005, § 93). Prin urmare, Curtea a constatat incidența articolului 28 din Constituție, sub aspectul său procedural.

Totodată, se atestă o ușoară diferență între reglementările din Legea nr. 65/2023 și Legea nr. 252/2023, prima oferind mai multă discreție comisiei de evaluare în a refuza audierea în ședință închisă fără a se baza pe motive temeinice/convingătoare. Din această perspectivă se impune sincronizarea reglementărilor cu privire la audiere din legile menționate.

În același timp, pentru a evita tergiversarea procedurii de evaluare, având în vedere că audierea este o etapă esențială în care subiectul evaluării poate elucida și clarifica dubiile pe care le-a formulat comisia de evaluare, depunerea și soluționarea contestației trebuie să fie limitate în timp pentru a se asigura examinarea în regim prioritar.

III. ÎNTOCMIREA ȘI PUBLICAREA RAPORTULUI DE EVALUARE

În contextul identificării soluțiilor de accelerare a procesului de evaluare externă se impune și stabilirea unor limite temporale pentru întocmirea și aprobarea de către completul/comisiile de evaluare a raportului de evaluare.

În prezent, cadrul legal (art. 17 alin. (1) din Legea nr. 252/2023) prevede că „în urma evaluării, completul de evaluare întocmește un raport motivat cu privire la evaluare, care să conțină faptele relevante, motivele și concluzia privind promovarea sau nepromovarea evaluării”, lăsând la discreția completului/comisiei de evaluare aprecierea termenului în care urmează a fi emis raportul de evaluare.

În contextul în care exercițiul de vetting este limitat în timp (31 decembrie 2025), procedura în fața completului/comisiei trebuie să fie accelerată.

Aceiași abordare se impune și în Legea nr. 65/2023 deoarece Comisia pentru judecători care, conform Legii nr. 252/2023, evaluează integritatea etică și financiară, este cea creată prin prima lege citată.

În opinia CDL-AD(2023)005, § 94, Comisia de la Veneția a punctat că **audierea în ședință publică nu implică în mod necesar ca raportul de evaluare, în special dacă este unul negativ, să fie făcut public la această**

etapă. Efectele negative ale unei asemenea publicări asupra reputației persoanei pot fi cu greu eliminate printr-o rectificare ulterioară, iar persoana afectată nu are mijloace să se apere împotriva unor asemenea efecte negative. Potrivit Comisiei, publicarea ar trebui să aibă loc numai după o hotărâre a instanței de judecată, în eventualitatea în care se inițiază un proces judiciar. De asemenea, Comisia de la Veneția nu recomandă publicarea rapoartelor de evaluare la o etapă precoce.

Această abordare a fost reținută și de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 2/2025:

„§169 [...] Curtea consideră că publicarea informațiilor din raportul de evaluare ar fi mai potrivită, pentru optimizarea principiilor concurente (i.e. principiul transparenței treburilor publice, dreptul la respectarea vieții private, imaginea sistemului judiciar), doar atunci când hotărârea unuia dintre Consilii rămâne neatacată sau după ce se pronunță Curtea Supremă de Justiție, în eventualitatea unui recurs împotriva hotărârii Consiliului.”

Astfel, urmează a se interveni în prevederile care reglementează modul de publicare a raportului cu privire la evaluare pe pagina web oficială a comisiilor de evaluare.

IV. APLICAREA PRINCIPIULUI INDIVIDIALIZĂRII LA ADOPTAREA DECIZIILOR DE NEPROMOVARE A EVALUĂRII

Referitor la interdicția aplicată subiecților care nu au trecut evaluarea de a exercita funcția de judecător, de procuror și alte funcții de demnitate publică timp de șapte ani, în cazul Legii nr. 65/2023, și de la cinci la șapte ani, în cazul Legii nr. 252/2023, Curtea Constituțională a conchis că interdicția contestată urmărește să asigure integritatea funcției judiciare și încrederea publicului în sistemul justiției (Hotărârea nr. 2/2025, §220 - §224).

Curtea a reținut că prevederea contestată nu împiedică subiecții care nu au promovat evaluarea să-și continue activitatea în domeniul juridic în funcții din sectorul privat sau în funcții din sectorul public, în afara celor menționate.

În același timp, Curtea a constatat existența unei abordări diferite în privința termenului aplicării acestei interdicții așa cum în Legea nr. 252/2023 este stabilită limita minimă și maximă a interdicției de exercitare a funcției de judecător și a altor funcții de demnitate publică, iar Legea nr. 65/2023 este stabilită o perioadă fixă, fapt ce exclude posibilitatea individualizării.

Astfel, din perspectiva principiului individualizării sancțiunii, Curtea consideră că:

„§223 [...] norma contestată va împiedica Consiliul Superior al Magistraturii să aplice interdicția pentru o perioadă care să aibă în vedere circumstanțele particulare ale cauzei.

224. Prin urmare, Curtea reține că articolul 17 alin. (5) lit. a) din Legea nr. 65/2023 este constituțional în măsura în care judecătorul eliberat din funcție conform alin. (4) nu are dreptul de a exercita funcția de judecător și alte funcții de demnitate publică timp de 5-7 ani, din data rămânerii definitive a hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii”.

În contextul celor punctate de Înalta Curte, se impun modificări la art. 17 alin. (5) lit. a) din Legea nr. 65/2023.

V. CONSOLIDAREA ROLULUI ORGANELOR DE ADMINISTRARE

Efectuând controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 65/2023, Curtea a observat că în procedura din fața Comisiei de evaluare (care recomandă Consiliului Superior al Magistraturii să promoveze sau să nu promoveze subiecții evaluați), legiuitorul a stabilit standardul de probă „dubii serioase”, iar în procedura de examinare a rezultatelor evaluării de către Consiliu, legiuitorul nu a stabilit niciun standard de probă. În opinia Curții, acest fapt îi permite Consiliului Superior al Magistraturii să evalueze integritatea judecătorilor Curții Supreme de Justiție, care este cea mai înaltă funcție în sistemul judiciar, în baza standardului de probă aplicat de Comisia de evaluare de „*dubii serioase*”.

„176. În acest sens, Curtea reține că legislatorul poate stabili standarde de probă mai joase în procedura din fața Comisiei de evaluare, întrucât raportul ei are caracter de recomandare pentru Consiliu. Acest lucru însă nu este valabil în cazul Consiliului, deoarece hotărârea Consiliului are consecințe puternice asupra carierei judecătorilor. Din acest motiv, constatarea Consiliului că un judecător nu întrunește condițiile de integritate etică sau financiară trebuie să aibă la bază un **standard de probă mai ridicat decât cel al „dubiilor serioase”**, de exemplu, certitudinea coerentă sugerată de Comisia de la Veneția sau standardul stabilit în articolul 18 alin. (2) din Legea nr. 252/2023.

177. Pentru că norma contestată nu stabilește niciun standard de probă în procedura de examinare a rezultatelor evaluării de către Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea consideră că articolul 17 alin. (2) din Legea nr. 65/2023 corespunde articolelor 20, 23, 28, 54 și 116 alin. (1) din Constituție în măsura în care Consiliul Superior al Magistraturii în procesul examinării rezultatelor evaluării va ține cont de dovezile care confirmă săvârșirea de către subiectul evaluării a faptelor prevăzute la articolul 11 alin.(2) și (3) din aceeași Lege.”

În altă ordine de idei, analizând plenitudinea circumstanțelor și efectelor exercițiului extraordinar de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor, inclusiv prin prisma principiilor concurente (transparența treburilor publice, dreptul la respectarea vieții private, asigurarea imaginii sistemului judiciar), Curtea Constituțională a sugerat ca informațiile din raportul de evaluare, care se conțin în hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor să fie publicate când hotărârea unuia dintre Consilii rămâne neatacată sau după ce se pronunță Curtea Supremă de Justiție, în eventualitatea unui recurs împotriva hotărârii Consiliului.

În continuarea aceste ipoteze, în pct. 6 din dispozitivul Hotărârii nr. 2/2025, Înalțul for constituțional a constatat că textul „*se publică pe pagina web oficială a acestuia și*” din articolul 18 alin. (4) din Legea nr. 252/2023 este constituțional în măsura în care hotărârea motivată a Consiliului Superior al Magistraturii sau a Consiliului Superior al Procurorilor **se publică** pe pagina web oficială **după expirarea termenului de contestare** a acestei hotărâri sau, în cazul în care hotărârea a fost atacată, **după pronunțarea actului de jurisdicție corespunzător** de către Curtea Supremă de Justiție.

VI. REMUNERAREA MEMBRILOR COMISIILOR DE EVALUARE

Un alt aspect problematic îl constituie cuantumul indemnizației membrilor naționali ai Comisiei de evaluare a procurorilor și ai Comisiei de evaluare a judecătorilor.

Reieșind din prevederile în vigoare, indemnizația lunară a membrilor naționali ai comisiilor menționate este egală cu:

- mărimea dublă a salariului de bază al judecătorului Curții Supreme de Justiție cu vechime în muncă în funcția de judecător de peste 16 ani (pentru Comisia de evaluare a judecătorilor);
- mărimea dublă a salariului de bază al judecătorului Curții Supreme de Justiție (pentru Comisia de evaluare a procurorilor).

Odată cu reformarea Curții Supreme de Justiție, Anexa nr. 4 la Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar a fost modificată, astfel încât judecătorii Curții Supreme de Justiție primesc același salariu, indiferent de vechimea în muncă a acestora.

Drept urmare, raportarea indemnizației membrilor naționali ai Comisiei de evaluare a judecătorilor la „salariul de bază al judecătorului Curții Supreme de Justiție cu vechime în muncă în funcția de judecător de peste 16 ani” nu mai este actuală.

În această ordine de idei, se consideră că membrii naționali ai celor două comisii de evaluare ar trebui să primească o indemnizație în cuantum proporțional volumului de lucru (care s-a dublat), dar și raportat la salariul judecătorului Curții Supreme de Justiției care a promovat evaluarea externă a integrității etice și financiare.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul actului normativ propune intervenții în următoarele acte normative:

- Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție;
- Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

Scopul proiectului constă în eficientizarea procesului de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor, urmărind **următoarele obiective**:

- Sporirea randamentului comisiilor de evaluare - prin crearea premiselor pentru constituirea în cadrul fiecărei comisii de evaluare externă (Comisia de evaluare a judecătorilor și Comisia de evaluare a procurorilor) a câte un complet de evaluare suplimentar (*Art. II, pct.2 din proiect*);

- Accelerarea procedurii de evaluare externă – prin instituirea unui termen expres pentru întocmirea și aprobarea de către completele/comisiile de evaluare a raportului de evaluare (*Art. I pct. 2 și Art. II pct. 4 din proiect*);

▪ Actualizarea cuantumului indemnizațiilor membrilor naționali din cadrul comisiilor de evaluare – prin ajustarea la valoarea de referință aplicabilă judecătorilor Curții Supreme de Justiție care au promovat evaluarea externă a integrității etice și financiare (*Art. I pct. 1 și Art. II pct.1 din proiect*).

▪ Executarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 2/2025 prin:

- reglementarea expresă a dreptului subiectului evaluat de a contesta la CSM/CSP refuzul comisiei de evaluare privind desfășurarea audierii în ședință închisă (*Art.I pct.2 și Art.II pct.4 din proiect*);
- uniformizarea prevederilor privind standardul de probă aplicat de CSM în procesul de examinare a raportului de evaluare (*Art.I pct.4 din proiect*);
- stabilirea limitei minime și maxime pentru interdicția exercitării funcției de judecător și a altor funcții de demnitate publică (*Art.I pct.4 din proiect*);
- revizuirea regulilor de publicare a raportului cu privire la evaluare pe pagina web oficială a comisiilor de evaluare, dar și a hotărârilor organelor de administrare a sistemului judecătoresc și a sistemului procuraturii privind rezultatele evaluării (*Art. I pct.4 și Art. II pct.6 din proiect*).

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiuni alternative nu au fost identificate.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Nu este aplicabil.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Componența celor două comisii de evaluare este stabilită în Art. 6 alin. (1) din Legea nr. 65/2023 și art. 6 alin. (1) din Legea nr. 252/2023. Astfel, actualmente fiecare comisie are în componența sa câte 3 membri naționali.

Conform Tabelului nr. 1 din Anexa nr. 4 La Legea nr. 270/2018, pentru judecătorul CSJ sunt stabilite:

- clasa de salarizare 121;
- coeficientul de salarizare 12,29.

La momentul actual, indemnizația **lunară** a unui membru național este egală cu:

$(12,29 \times 3000 \text{ valoarea de referință}) \times 2 = 73.740 \text{ lei}$

Cuquantumul anual al indemnizațiilor celor 6 membri naționali este egal cu:

$73.740 \text{ lei} \times 6 \text{ membri} \times 12 \text{ luni} = \mathbf{5.309.280 \text{ lei}}$

Modificările propuse vor echivala cuantumul indemnizației cu mărimea dublă a salariului judecătorului CSJ, care a promovat evaluarea externă. În context, precizăm că salariul judecătorilor menționați se calculează, **reieșind din valoarea de referință de 4500 lei.**

Conform modificărilor propuse, indemnizația **lunară** a unui membru național va fi egală cu:

$(12,29 \times 4.500 \text{ valoarea de referință}) \times 2 = 110.610 \text{ lei}$

Cuquantumul anual al indemnizațiilor pentru numărul total de 6 membri va fi egal cu:

- $110.610 \text{ lei} \times 6 \text{ membri} \times 12 \text{ luni} = \mathbf{7.963.920 \text{ lei}}$.

În contextul extinderii componenței ambelor comisii de evaluare cu încă un membru național, raportat la propunerea de ajustare a indemnizației, pentru cei doi membri adiționali vor fi necesare resurse financiare în sumă de:

$$110.610 \text{ lei} \times 2 \text{ membri} \times 12 \text{ luni} = \mathbf{2.654.640 \text{ lei}}$$

Costul implementării proiectului va constitui:

7.963.920 lei (indemnizația revizuită a actualilor 6 membri naționali) + **2.654.640 lei** (indemnizația pentru membrii noi naționali) = **10.528.560 lei**.

Reieșind din cele expuse supra, impactul proiectului va constitui:

10.528.560 lei (costul implementării proiectului) - **5.309.280 lei** (cheltuielile actuale pentru plata indemnizațiilor) = **5.219.280 lei**

Precizăm că pentru implementarea proiectului nu vor fi necesare resurse financiare suplimentare de la bugetul de stat. Achitarea indemnizațiilor în cuquantumul propus se va efectua din contul mijloacelor financiare alocate anual în bugetul Ministerului Justiției pentru exercițiul de evaluare externă.

Membrii comisiilor de evaluare vor beneficia de indemnizația ajustată la valoarea de referință aplicată la calcularea salariului judecătorului Curții Supreme de Justiție din data intrării în vigoare a modificărilor la legile respective.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Aprobarea proiectului actului normativ va contribui la:

- *Accelerarea procedurii de evaluare*

Stabilirea unor termeni clari pentru aprobarea raportului de evaluare va contribui la desfășurarea mai rapidă a întregului proces de evaluare externă a actorilor din sectorul justiției.

- *Sporirea transparenței și eficienței procesului de evaluare*

Clarificarea termenilor pentru aprobare raportului de evaluare va spori transparența și predictibilitatea, asigurând astfel un proces mai clar pentru subiecții evaluării și mai bine gestionat de comisiile de evaluare.

- *Asigurarea echității procesului decizional*

Stabilirea unui termen clar pentru emiterea raportului de evaluare va asigura un tratament uniform pentru toți subiecții evaluați, reducând discreția comisiilor de evaluare în privința duratei alocate aprobării raportului.

- *Creșterea salarială a subiecților evaluați*

Dacă evaluarea externă va fi realizată într-un timp mai scurt, subiecții care promovează evaluarea vor beneficia de majorare salarială, în condițiile în care la calcularea salariului celor evaluați li se aplică o valoare de referință majorată.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la compartimentul *Transparența decizională*, a fost plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a prezentului proiect, care poate fi accesat la acest [link](#). Un anunț similar a fost plasat și pe platforma www.particip.gov.md.

Conceptul proiectului, referitor la soluțiile propuse pentru accelerarea procesului de evaluare a integrității actorilor din sectorul justiției, a fost discutat cu partenerii de dezvoltare și cu reprezentanții Comisiei Europene.

Au prezentat avize și recomandări: Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor, Procuratura Generală, Comisia de Evaluare a Judecătorilor, Comisia de Evaluare a Procurorilor, Ministerul Finanțelor, A.O. „Centrul de Resurse Juridice din Moldova”.

La data de 18 februarie a.c. a fost organizată o **ședință de consultare publică a proiectului**, cu participarea subiecților interesați, fiind analizate propunerile acestora care au fost prezentate în avize și recomandări.

7. Concluziile expertizelor

În scopul respectării dispozițiilor art. 36 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și art. 5 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, Ministerul Justiției a expediat proiectul de lege Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție.

Concluziile din Raportul de expertiză anticorupție nr. ELO25/10379 din 03.03.2025:

- transparența în procesul decizional a fost asigurată;

- argumentele invocate de autor în nota de fundamentare justifică necesitatea elaborării proiectului;
- în textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare;
- proiectul promovează interesul public privind accelerarea procedurii de evaluare, sporirea transparenței și eficienței procesului de evaluare, asigurarea echității procesului decizional și creșterea salarială a subiecților evaluați.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Urmare adoptării actului normativ, comisiile de evaluare vor actualiza/revizui regulamentele de organizare și funcționare ale acestora.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Reieșind din necesitatea stringentă de a mări numărul de membri ai celor două comisii de evaluare externă, se propune proiectul actului normativ să intre în vigoare la data publicării acestuia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Pentru implementarea actului normativ va fi necesară implicarea atât a Parlamentului, cât și a Guvernului. În partea ce ține de numirea membrilor noi, Guvernul va avea obligația de a asigura contactarea partenerilor de dezvoltare în vederea desemnării de către aceștia câte patru candidaturi la funcția de membru pentru fiecare comisie de evaluare.

Concomitent, Parlamentul va organiza concursul pentru selectarea a câte un membru național în comisiile de evaluare. Ulterior, Parlamentul va numi toți candidații selectați și va actualiza componența nominală a comisiilor de evaluare.

În partea ce ține de ajustarea cuantumului indemnizației membrilor comisiilor de evaluare, Ministerul Justiției va asigura plata indemnizațiilor lunare pentru membrii comisiilor de evaluare, din contul mijloacelor financiare aprobate în buget pentru evaluarea externă/extraordinară a judecătorilor și procurorilor.

Secretar de stat

Stanislav COPEȚCHI

S I N T E Z A

obiecțiilor și propunerilor la proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative (unele aspecte organizatorice privind comisiile de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor)

Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Nr.	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Procuratura Generală	1.	<p>La Articolul I- Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător</p> <p>1.1. La punctul 1, autorul propune modificarea articolului 6 alin. (8) în sensul echivalării cuantumului indemnizației membrilor naționali ai Comisiei de evaluare cu dublul salariului unui judecător al Curții Supreme de Justiție (CSJ) care a promovat evaluarea externă.</p> <p>Modificările propuse vor mări considerabil cuantumului indemnizației lunare a membrilor naționali ai Comisiei, de la 73.740 lei (12,29 x 3000 lei, valoarea de referință) la 110.610 lei (12,29 x 4500 lei, valoarea de referință).</p> <p>Astfel, în nota de fundamentare privind modificările propuse la capitolul referitor la remunerarea membrilor comisiilor de evaluare, se argumentează că:</p> <p>„Odată cu reformarea Curții Supreme de Justiție, Anexa nr. 4 la Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar a fost modificată, astfel încât judecătorii Curții Supreme de Justiție primesc același salariu, indiferent de vechimea în muncă. Drept urmare, raportarea indemnizației membrilor naționali ai Comisiei de evaluare a judecătorilor la „salariul de bază al judecătorului Curții Supreme de Justiție cu vechime de peste 16 ani” nu mai este actuală. În această ordine de idei, se consideră că membrii naționali ai celor două comisii de evaluare ar trebui să primească o indemnizație proporțională cu volumul de lucru (care s-a dublat), dar și raportată la salariul judecătorului Curții Supreme de Justiție care a promovat evaluarea externă a integrității etice și financiare”.</p> <p>Prin urmare, autorul indică că modificarea este necesară din următoarele motive:</p> <p>- Au intervenit modificări la Legea nr. 270/2018 (Anexa nr. 4), iar judecătorii CSJ nu mai au salariul diferențiat în funcție de vechime, ci primesc același salariu.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Activitatea membrilor comisiilor de evaluare implică un nivel ridicat de responsabilitate, iar creșterea indemnizației se justifică în condițiile sporirii volumului de muncă. Reamintim că Comisia pentru evaluarea judecătorilor a fost constituită prin Legea nr. 65/2023 având în vizor doar evaluarea judecătorilor/candidaților la funcția de judecător CSJ. Ulterior, competențele acestei comisii au fost extinse la subiecții Legii nr.252/2023, precum și Legii nr. 26/2022.</p> <p>Intenția de majorare a cuantumului remunerației membrilor naționali ai comisiilor de evaluare nu reprezintă o noutate, or în Parlament este înregistrat <u>amendamentul</u> unui deputat la proiectul legii nr. 175/2023 iar Guvernul a susținut această intenție prin <u>avizul</u> său aprobat în cadrul ședinței din 23.12.2024.</p>

	<p>- Mărirea indemnizației trebuie să fie proporțională cu volumul de lucru, <u>care s-a dublat</u>.</p> <p>Pe de altă parte, proiectul propune constituirea unui complet de evaluare suplimentar pentru fiecare comisie de evaluare și, respectiv, mărirea numărului de membri în fiecare comisie de la 6 la 9, în scopul gestionării adecvate a volumului de lucru mărit, având în vedere extinderea competențelor celor două comisii, care preiau o parte din competențele comisiei create prin Legea nr. 26/2022 privind măsurile pentru selectarea candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.</p> <p>În acest context, considerăm că mărirea cuantumului indemnizației lunare pentru membrii naționali, aproape dublu, concomitent cu mărirea numărului de membri în comisie, nu este rezonabilă și nici justificată.</p> <p>Fiind doar în prezența unei neconcordanțe între art.6 alin.(8) din Legea nr.65/2023 și art.4 alin.(8) din Legea nr.252/2023, soluția ce se impune este de a exclude textul „cu vechime în muncă în funcția de judecător de peste 16 ani” (raportare care „nu mai este actuală”) de la art.6 alin.(8) din Legea nr.65/2023, astfel fiind asigurată ajustarea cu noile reglementări din Anexa nr. 4 la Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, dar și cu art.4 alin.(8) din Legea nr.252/2023.</p> <p>În continuare, rămâne neclar care este volumul de lucru care „s-a dublat”, având în vedere că nu sunt prezentate date statistice relevante în acest sens. Considerăm că, de la data de 17.08.2023, când a fost adoptată Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, nu au intervenit amendamente legislative care să justifice dublarea volumului de muncă al membrilor naționali.</p> <p>Este evident nerealist ca membrul comisiei de evaluare să presteze zilnic 16 ore de muncă în loc de 8 ore, realizând un volum dublu de muncă într-o zi lucrătoare, sau să genereze același volum de muncă dublu în aceleași 8 ore zilnice. Prin urmare, acest argument nu este motivat și nu poate constitui o justificare pentru majorarea indemnizației. În mod similar, nu poate fi fundamentată nici raportarea la salariul judecătorului Curții Supreme de Justiție care a promovat evaluarea externă a integrității etice și financiare.</p>	
2.	2. La Articolul II - Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor	A se vedea argumentele de la pct. 1 din sinteză

	<p>2.1. La punctul 1, cu referire la modificările propuse la art. 4 alin. (8) (privind mărirea indemnizației lunare pentru membrii comisiei), reiterăm argumentele expuse la punctul 1.1. din prezentul aviz.</p>	
<p>3.</p>	<p>2.2. La punctul 2, cu referire la modificările propuse pentru articolul 6: Autorul propune mărirea numărului de membri în comisie de la 6 la 9 membri și constituirea unui complet de evaluare suplimentar pentru fiecare comisie de evaluare.</p> <p>În acest context, este important de menționat că, potrivit notei de fundamentare a proiectului de lege, elaborarea acestuia a fost determinată de următoarele motive:</p> <ul style="list-style-type: none"> - durata proceselor de evaluare este mai mare din cauza volumului de informație ce trebuie acumulată și analizată; - preluarea de către Comisia de evaluare a judecătorilor și Comisia de evaluare a procurorilor a sarcinilor nefinalizate de Comisia pre-vetting”, dar și de efectele Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 16 ianuarie 2025. <p>Totuși, trebuie subliniat că volumul de informații ce trebuie acumulat și analizat era previzibil încă din textul inițial al Legii nr. 252/2023 (normele juridice referitoare la atribuțiile comisiilor de evaluare și procedurile de evaluare). În ceea ce privește preluarea sarcinilor nefinalizate de către Comisiile de evaluare, aceasta a fost reglementată de Legea nr. 252/2023 încă de la început, în alin. (12) al art. 22, din Dispozițiile finale și tranzitorii. Din această perspectivă, argumentele aduse pentru justificarea proiectului de lege rămân speculative și declarative. Astfel, volumul de muncă al Comisiilor de evaluare nu s-a mărit, această sarcină fiind previzibilă și prestabilită de la început de Legea nr. 252/2023.</p> <p>În consecință, constituirea unui complet de evaluare suplimentar, prin extinderea numărului de membri în comisii de la 6 la 9, generează cheltuieli bugetare suplimentare, care (în pofida unor ajustări parțiale a valorii de referință în legea bugetară anuală pentru anul 2025) urmează a fi direcționate mai degrabă spre punerea în executare pe deplin a Hotărârii Curții Constituționale nr. 12 din 8 august 2023 privind controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, precum și al articolului XXVII punctele 2), 3) și 4) din Legea nr. 271 din 23 noiembrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Constituirea unui panel adițional se justifică în condițiile timpului limitat, stabilit expres în lege (31.12.25) pentru finalizarea exercițiului unic de evaluare externă a integrității actorilor din sectorul justiției, raportat la numărul mare de subiecți care urmează a fi evaluați.</p> <p>Referitor la impactul bugetar, comunicăm că pentru implementarea proiectului nu vor fi necesare resurse financiare suplimentare de la bugetul de stat. Achitarea indemnizațiilor în cuantumul estimat se va efectua din contul mijloacelor financiare alocate anual în bugetul Ministerului Justiției pentru exercițiul de evaluare externă.</p> <p>În partea ce ține de coraportul dintre membrii naționali și internaționali, a se vedea § 15 din Opinia Comisiei de la Veneția CDL-AD(2023)023: „15. While these amendments improve the draft Law and generally address the previous</p>

	<p>De asemenea, nu este clar argumentată creșterea numărului de membri naționali doar cu 1 unitate, în timp ce numărul celor propuși de partenerii de dezvoltare crește cu 2 unități. Prezența membrilor naționali în minoritate poate avea un impact negativ asupra suveranității statului. Același efect ar putea rezulta și din amendamentele la art. 17 alin. (3) din Legea nr. 252/2023, care stabilesc că, pentru aprobarea raportului de evaluare de către comisia de evaluare, dintr-o majoritate de 5 voturi pentru promovare, 3 trebuie să fie exprimate de membrii propuși de partenerii de dezvoltare.</p> <p>În acest context, exprimăm dezacordul cu privire la articolul II punctul 2 din proiectul de lege, în redactarea actuală, întrucât formula propusă pentru componența comisiei nu asigură o reprezentare echilibrată a membrilor, atât a celor naționali, cât și a celor desemnați de partenerii de dezvoltare. Totodată, în anexa proiectului de lege nu sunt prezentate argumente sau justificări juridice care să explice criteriile și motivele pentru care numărul membrilor comisiei este disproporționat.</p> <p>În context, Comisia de la Veneția a statuat că:</p> <p>„35. Paritatea dintre membrii „naționali” și „internaționali” din CE, precum și prezența unui membru desemnat de opoziție în „cota națională” (din trei membri) reduce riscul ca CE să fie supus voinței majorității politice de la momentul respectiv. Nu ar trebui să presupunem că membrii CE „internaționali” sunt independenți prin definiție; procesul de nominalizare de către partenerii de dezvoltare ar trebui să le asigure imparțialitatea și statutul independent, ținând cont de calificările și experiența lor profesională anterioară. În plus, alte elemente ale concepției instituționale a CE trebuie clarificate sau îmbunătățite... 38. Articolul 6 alin. (1) lit. a) sugerează că componenta națională a CE va trebui să „respecte reprezentarea proporțională a majorității și opoziției.”</p>	<p>recommendation, the role of the international component is not sufficiently secured. It would be appropriate to stipulate in the draft Law that if the Assessment Commission decides by majority, such majority must include at least two members on the international quota”.</p>
<p>4.</p>	<p>2.3. Aducem critici și în legătură cu omiterea unei reglementări clare în articolul 7 din Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor, care să stipuleze expres că membrii comisiei trebuie să îndeplinească cei mai înalți indici de integritate etică și profesională, confirmați prin rezultatele verificărilor efectuate de autoritățile competente din statele de proveniență ale acestora.</p>	<p>Precizare</p> <p>Fiecare stat decide care sunt experții acceptabili pentru evaluările interne, fără a stabili reglementări care să impună verificări externe din partea altor jurisdicții.</p>

		<p>Verificările efectuate de autoritățile din alte state ar putea implica aspecte sensibile ale legislației naționale sau ale politicilor de confidențialitate, iar obligarea unui stat să facă verificări pentru cetățenii proprii interesați de a obține calitatea de expert în alt stat poate afecta standardele interne, dar și principiile independenței și suveranității. Însuși procedura sugerată ridică multe semne de întrebare: care este autoritatea națională din statul străin care să efectueze verificarea, prin ce urmează a fi confirmată verificarea, etc.</p> <p>Este incontestabil că membrii comisiei trebuie să îndeplinească cei mai înalți indici de integritate etică și profesională, sarcina identificării membrilor internaționali îi revine partenerilor de dezvoltare.</p>
5.	<p>2.4. De asemenea, este de remarcat că atât Legea nr. 252/2023, cât și proiectul de lege nu prevăd un termen previzibil pentru depunerea informațiilor suplimentare solicitate de comisie persoanelor evaluate, acest termen fiind lăsat, conform art. 14 alin. (6), la discreția comisiei. Propunem astfel, introducerea unui termen rezonabil (ex. 15 zile lucrătoare) pentru depunerea acestor informații, astfel încât persoana evaluată să își poată exercita pe deplin dreptul la apărare, conform normativului național care reglementează accesul la informațiile de interes public.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Legea nr. 252/2023 stabilește un număr minim de 5 zile pe care comisia de evaluare trebuie să ofere subiectului evaluării pentru prezentare informațiilor suplimentare. Precizăm că legea nu interzice comisiei să stabilească un termen și mai mare decât cel propus în aviz. Situația se va aprecia de la caz la caz, iar</p>

		stabilirea unor termene rigide nu este oportună.
6.	<p>2.5. Reiterăm obiecțiile față de art. II pct. 5 din proiectul de lege, în forma sa actuală, care prevede adoptarea hotărârilor „cu votul majorității membrilor comisiei de evaluare, dintre care trei fac parte din categoria menționată la art. 6 alin. (1) lit. b)” (cu alte cuvinte - 3 membri desemnați de partenerii de dezvoltare). În acest sens, propunem ca textul nominalizat să fie modificat astfel: „cu votul majorității membrilor comisiei de evaluare”, fără a ține cont de autoritatea care a desemnat acești membri.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Modul de votare derivă din recomandările Comisiei de la Veneția și au fost apreciate drept echitabile.</p> <p>Mai mult, prin noua redacție propusă nu se modifică conceptul normei în vigoare, potrivit căreia, pentru votarea raportului este necesară susținerea din partea membrilor internaționali.</p>
7.	<p>2.6. Cu privire la conținutul pct. 4, care se referă la completarea art. 16 din Legea nr. 252/2023 cu alin. (3¹), menționăm următoarele:</p> <p>Pe lângă necesitatea asigurării ordinii publice, protecției vieții private și moralității, este important să fie incluse și criteriile legate de protecția secretului de stat, în conformitate cu Legea nr. 245/2008 privind secretul de stat, precum și de confidențialitatea urmăririi penale.</p>	<p>Precizare</p> <p>Informația atribuită la secretul de stat nu poate fi examinată în cadrul evaluării externe. A se vedea art. 14 alin.(10) din Legea nr. 252/2023.</p> <p>Referitor la confidențialitatea urmăririi penale, regulile stabilite în art. 212 din CPP rămân valabile.</p>
8.	<p>2.7. Art. 16 aliniatul (4), propunem de a avea următorul cuprins:</p> <p>„(4) Înregistrările video a audierilor publice se plasează pe pagina web oficială a comisiei de evaluare în cel mult 3 zile de la:</p> <p>a) expirarea termenului de contestare a hotărârii consiliului respectiv, indicate la art. 18 alin. (3) lit. a) și c);</p> <p>b) emiterea deciziei Curții Supreme de Justiție indicate la art. 19 alin. (5) pct. 1) și pct. 2) lit. c).”</p> <p>În argumentarea acestei propuneri, trebuie menționat că publicarea înregistrărilor video ale audierilor publice poate genera anumite percepții care, ulterior, ar putea fi greu de combătut.</p> <p>În altă ordine de idei, este de remarcat că autorii proiectului de lege propun modificări doar în ceea ce privește publicarea raportului de evaluare,</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Curtea Constituțională a examinat excepția de neconstituționalitate privind mai multe prevederi ale legilor nr. 65/2023 și nr. 252/2023, inclusiv aspectele ce ți de audiere. În Hotărârea nr. 2 din 6.01.2025, Curtea a punctat necesitatea oferirii dreptului de contestare a refuzului comisiei de evaluare de a efectua audierea în ședință închisă și nu considerat</p>

	<p>inclusiv după epuizarea căilor de atac naționale, deși audierea se desfășoară public și este înregistrată video, iar această înregistrare trebuie făcută publică indiferent de voința persoanei evaluate, în termen de 3 zile.</p> <p>În acest context, în nota informativă sunt menționate următoarele: în opinia CDL-AD(2023)005, § 94, Comisia de la Veneția a subliniat că audierea publică nu implică în mod necesar publicarea raportului de evaluare, în special dacă acesta este negativ. Efectele negative ale unei astfel de publicări asupra reputației persoanei pot fi dificil de rectificat ulterior, iar persoana afectată nu dispune de mijloace pentru a se apăra împotriva acestor efecte negative. Potrivit Comisiei, publicarea ar trebui să aibă loc doar după o decizie a instanței de judecată, în cazul în care se inițiază un proces. De asemenea, Comisia de la Veneția nu recomandă publicarea rapoartelor de evaluare într-o etapă prea timpurie. Această abordare a fost susținută și de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 2/2025: „§169 [...] Curtea consideră că publicarea informațiilor din raportul de evaluare ar fi mai adecvată pentru optimizarea principiilor concurente (respectiv principiul transparenței treburilor publice, dreptul la respectarea vieții private, imaginea sistemului judiciar), doar atunci când hotărârea unuia dintre Consilii rămâne neatacată sau după ce se pronunță Curtea Supremă de Justiție, în eventualitatea unui recurs împotriva hotărârii Consiliului.”</p> <p>Prin urmare, dacă se dorește cu adevărat evitarea efectelor negative asupra reputației persoanei, audierea nu ar trebui să fie publică decât după pronunțarea Curții Supreme de Justiție, întrucât un drept nu poate fi iluzoriu sau parțial. În cadrul proiectului de lege supus avizării, este necesar să se țină cont de respectarea Hotărârii Curții Constituționale expuse anterior și a recomandării Comisiei de la Veneția, aplicând, <i>mutatis mutandis</i>, raționamentele Curții și ale Comisiei.</p>	<p>problematică audierea publică, prin care se asigură transparența exercițiului de vetting.</p>
<p>9.</p>	<p>2.8. La pct. 6, cu referire la modificările propuse la art. 18 alin. (4), cuvintele „judecătorului vizat” urmează a fi înlocuite cu cuvintele „subiectul evaluării”, având în vedere că articolul 18 se referă la subiecții evaluării care sunt atât judecătorii, cât și procurorii.</p>	<p>Se acceptă. Textul a fost substituit.</p>
<p>10.</p>	<p>2.9. La pct. 7 cu referire la art. 22 alin. (3¹), propunem substituirea cuvântului „subiecților” cu cuvântul „judecătorilor”. Or, Comisia de evaluare creată prin Legea nr. 65/2023, în temeiul art. 4 alin. (1) și art. 22 alin. (3) din</p>	<p>Nu se acceptă. Nu doar titularii funcției de judecător sunt subiecți ai evaluării dar și candidații la funcția de</p>

**Comisia de
Evaluare a
Judecătorilor**

	<p>Legea nr. 252/2023, este competentă să evalueze doar judecătorii, procurorii fiind evaluați de Comisia de evaluare a procurorilor.</p>	<p>judecător, respectiv utilizarea cuvântului „subiecți” este mai potrivită.</p>
<p>11.</p>	<p>I. În ceea ce privește implementarea considerentelor Curții Constituționale, Comisia a luat act de modificările propuse și le consideră în mare parte oportune și bine argumentate în nota de fundamentare.</p> <p>Totuși, Comisia subliniază unele probleme practice care ar putea apărea în legătură cu propunerile referitoare la contestarea refuzului Comisiei de a desfășura o ședință închisă. Proiectul de lege stabilește că: „Refuzul Comisiei de evaluare poate fi contestat, în termen de 5 zile, la Consiliul Superior al Magistraturii, care examinează cu prioritate subiectul la următoarea ședință.”</p> <p>Propunerea poate crea impedimente practice în desfășurarea audierii atunci când subiecții vor depune cereri pentru ședință închisă cu puțin timp înainte de data audierii, iar în ipoteza unui refuz, termenul de contestare și termenul în care va fi decisă contestația ar putea contramanda data audierii.</p> <p>Se propune reglementarea prin lege a unui termen pentru depunerea cererii de audiere în ședință închisă (cel mult 3 zile calendaristice după notificarea datei audierii) și a unui termen mai mic pentru depunerea contestației (2 sau 3 zile calendaristice), pentru că formularea unui astfel de dezacord nu presupune un efort care ar reclama un termen mai mare. De asemenea, se propune ca ședința Consiliului Superior al Magistraturii de examinare a contestației să fie desfășurată nu mai târziu decât data audierii programate. O astfel de ședință poate fi desfășurată inclusiv prin mijloace de telecomunicații. Mai mult, pentru examinarea unei astfel de contestații ar putea fi suficientă o procedură scrisă, fără desfășurarea unei ședințe.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Formularea dezacordului trebuie bazat pe argumente, respectiv subiectul evaluării ar avea nevoie de timp rezonabil pentru a-și motiva dezacordul.</p> <p>Nu poate fi reținută propunerea obligării organelor de administrare a judecătorilor și procurorilor de a-și organiza agenda în funcție de agenda comisiilor de evaluare.</p> <p>Este importantă examinarea rapidă a contestației pentru a nu tergiversa procedura de evaluare, însă atât Consiliul Superior al Magistraturii cât și Consiliul Superior al Procurorilor sunt organe colegiale care activează în baza unui cadru de reglementare bine definit, cu reguli clare privind convocarea și petrecerea ședințelor, cu o agendă prestabilită și coordonată în prealabil cu membrii, iar solicitarea de a se organiza în ședință și a examina imediat contestația, ghidându-se de termenii setați pentru audiere de către comisiile de evaluare știrbesc din autonomia acestor</p>

		autorități cu mandat constituțional.
12.	<p><i>Obiectivul creării premiselor pentru constituirea în cadrul fiecărei comisii de evaluare externă a câte un complet suplimentar de evaluare</i></p> <p>Comisia subliniază importanța respectării recomandărilor și bunelor practice europene. La modul concret, în procesul identificării premiselor pentru constituirea unui complet suplimentar, trebuie să se țină cont de Opinia CDL-AD(2023)005 din 14 martie 2023 a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) al Consiliului European. Potrivit pct. 35 din Opinie, numărul par între membrii naționali și cei internaționali din Comisie, precum și prezența unui membru numit de opoziție în „cota națională” (din trei membri) reduc riscul ca Comisia să fie supusă voinței majorității politice a momentului. La pct. 42 din aceeași Opinie recomandă ca completele să fie compuse din reprezentanți ai ambelor grupuri și că, pentru ca o decizie să fie luată, cel puțin un membru din fiecare grup ar trebui să o susțină (astfel încât o decizie să nu fie luată cu votul majorității membrii naționali sau viceversa).</p> <p>Ministerul Justiției propune suplینirea numărului de membri ai Comisiei cu doi membri internaționali și unul național. O eventuală propunere ar fi ca toți membrii noi să facă parte din categoria celor internaționali. Astfel, în fiecare Complet va fi asigurată o majoritate formată din membri internaționali, în spiritul recomandărilor Comisiei de la Veneția.</p> <p>Totodată, în nota de fundamentare a proiectului se menționează că scopul constituirii unui complet suplimentar ar consta în finalizarea evaluărilor într-un termen mai scurt, fără a depăși termenul-limită stabilit de lege, i.e. 31 decembrie 2025. Comisia atrage atenție că măsura în discuție pare să nu fie aptă să realizeze acest scop concret din următoarele motive: (1) nu se cunoaște data intrării în vigoare a legii; (2) identificarea candidaturilor și numirea lor va dura. Practica a demonstrat că, după demisia unui membru al Comisiei în aprilie 2024, un nou membru a fost numit în iulie 2024 și a început să activeze începând cu septembrie 2024; (3) după ce își vor începe activitatea, noii membrii vor avea nevoie de timp suficient pentru a pătrunde în complexitatea proceselor de evaluare.</p>	<p>Precizare.</p> <p>Prin proiect nu se propune majorarea ponderii membrilor naționali în raport cu cei internaționali, astfel argumentul invocat referitor la „cota națională” nu poate fi reținut.</p> <p>Propunerea privind formarea completului exclusiv din membrii internaționali este în contradicție cu recomandările Comisiei de la Veneția care a subliniat importanța asigurării unui echilibru între numărul membrilor naționali și internaționali.</p>

	<p>Din aceste motive, dacă se urmărește în realitate scopul eficientizării procesului de evaluare, îi solicităm condescendent Ministerului să aibă în vedere măsurile propuse în prezenta scrisoare, inclusiv cele menționate infra care urmăresc să înlăture obstacolele practice cu care se confruntă Comisia.</p>	
13.	<p><i>Obiectivul instituirii unui termen expres pentru întocmirea și aprobarea de către completele/comisiile de evaluare a raportului</i></p> <p>Comisia a constatat că Ministerul Justiției propune reglementarea unui termen de „cel mult 20 zile lucrătoare de la audiere” pentru aprobarea raportului.</p> <p>Comisia înțelege preocuparea Ministerului Justiției pentru celeritatea procesului de evaluare. Totuși, instituirea unui astfel de termen, cel mai probabil, va avea un efect invers asupra vitezei procesului în general. Comisia are resurse limitate de personal. În eventualitatea stabilirii unui termen fix pentru întocmirea raportului, sarcina de lucru per angajat va crește. Comisia va fi nevoită să notifice un număr mai redus de subiecți ai evaluării și să desfășoare audieri cu mai puțini subiecți pentru a reuși să întocmească toate rapoartele în termenul stabilit.</p> <p>De asemenea, considerăm că argumentarea din nota de fundamentare nu corespunde realității. Se menționează că normele legale în vigoare „lăsă la discreția completului/comisiei de evaluare aprecierea termenului în care urmează a fi emis raportul de evaluare”. Comisia subliniază că termenele în care aprobă rapoartele nu țin de marja sa discreționară, dar de volumul de lucru pe care îl are și de complexitatea fiecărui caz particular.</p> <p>Nu sunt puține cazurile în care subiecții evaluării prezintă după audiere documente/informații noi. În acest caz, Comisia ar trebui să cerceteze aspecte noi, iar existența unui termen ar crea bariere în acest sens.</p> <p>Date fiind circumstanțele specifice ale fiecărui caz, volumul diferit al materialelor acumulate într-un dosar de evaluare (de la câteva sute până la mii de pagini), conduita subiectului evaluării, aplicarea arbitrară a unui termen strict nu este rezonabilă.</p> <p>Totodată, existența unor termene rigide creează premise pentru invocarea încălcărilor de procedură. Argumentarea cu succes că acestea constituie „erori procedurale grave” ar putea conduce la reluarea procedurii de evaluare. În consecință, instituirea unui termen ar putea avea un efect invers.</p>	<p>Se acceptă parțial. Termenul a fost revizuit</p>

<p>14.</p>	<p><i>Obiectivul revizuirii cuantumului indemnizațiilor membrilor naționali din cadrul comisiilor de evaluare</i></p> <p>Comisia subliniază că ajustarea valorii de referință a salarizării face parte din setul de garanții care asigură independența membrilor naționali ai Comisiei. Aceasta urma a fi ajustată la 1 ianuarie 2024. Ministerul Justiției a eșuat să ajusteze indemnizația până în prezent, deși înțelegem că a dispus de bugetul necesar.</p> <p>Având în vedere incapacitatea Guvernului de a ajusta cuantumul indemnizațiilor membrilor naționali mai mult de un an, dar și ținând cont de anumite opinii critice în privința achitării indemnizațiilor de către puterea executivă, sugerăm investigarea posibilității reglementării salarizării membrilor naționali în exclusivitate de către partenerii de dezvoltare. Acest fapt ar putea exclude acuzațiile nefondate de subordonare politică a membrilor naționali. De asemenea, o astfel de soluție legislativă ar putea asigura stabilitatea activității Comisiei indiferent de forțele politice de la guvernare.</p>	<p>Precizare</p> <p>Intenția de majorare a cuantumului remunerației membrilor naționali ai comisiilor de evaluare nu reprezintă o noutate, or în Parlament este înregistrat <u>amendamentul</u> unui deputat la proiectul legii nr. 175/2023 iar Guvernul a susținut această intenție prin <u>avizul</u> său aprobat în cadrul ședinței din 23.12.2024.</p> <p>Exercițiul de evaluare externă a integrității etice și financiare a unor actori din sectorul justiției este o reformă asumată de către stat și aportul bugetar național nu poate fi exclus.</p>
<p>15.</p>	<p>II. Alte sugestii ale Comisiei care nu se regăsesc în lista de obiective anunțate de Ministerul Justiției</p> <p><i>Reglementarea sancțiunilor pentru neprezentarea informațiilor și documentelor solicitate</i></p> <p>Comisia a adus la cunoștința publicului această problemă odată cu publicarea raportului anual de activitate pentru 2023 pe pagina sa web în primăvara anului trecut. De asemenea, prin demersul nr. 1008 din 6 ianuarie 2025, Comisia i-a adus la cunoștința Ministerului faptul că unele instituții/entități refuză să-i prezinte documentele și informațiile solicitate.</p> <p>Comisia a constatat existența unei lacune legislative. Legile nr. 26/2022, nr. 65/2023 și nr. 252/2023 stabilesc că neprezentarea în termenul stabilit a informațiilor solicitate de Comisie se sancționează potrivit legii. Totuși, aceste prevederi nu produc efecte juridice. Niciun act normativ nu stabilește sancțiuni pentru neprezentarea informației.</p> <p>Reglementarea unor sancțiuni, inclusiv contravenționale sau disciplinare ar putea facilita activitatea Comisiei și, implicit, procesul de evaluare. De exemplu, Ministerul Justiției ar putea propune reglementarea</p>	<p>Precizare</p> <p>Cadrul normativ național conține sancțiuni pentru neprezentarea informațiilor de interes public. Astfel, este relevant art. 71 din Codul contravențional și art. 29 din Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public.</p>

	<p>unor temeieri speciale de răspundere disciplinară în cazul neprezentării informației fără motive justificate de către notari, executori judecătorești, administratori autorizați ai insolvabilității, etc.</p> <p>Totodată, Ministerul Justiției ar putea propune stabilirea unor amenzi pentru neprezentarea informațiilor de către entități private (companii de leasing, companii asigurări, instituții financiare, etc.) sau pentru funcționari publici.</p>	
<p>16.</p>	<p><i>Identificarea unor remedii pentru a putea accesa date din dosarele penale</i></p> <p>O altă problemă cu care se confruntă Comisia constă în refuzul repetat al Procuraturii Anticorupție de a-i prezenta materiale din dosare penal fiind invocat secretul urmăririi penale. Comisia nu contestă importanța secretului urmăririi penale, dar consideră că acestui principiu i s-a atribuit într-un mod nejustificat un caracter absolut.</p> <p>Informațiile din dosarele penale pot fi relevante în contextul evaluării extraordinare, e.g. faptele constatate prin măsuri de investigații pot fi calificate ca încălcări grave de etică, un proces verbal de ridicare poate indica că de la un judecător a fost ridicat numerar a cărui origine este necunoscută, etc.</p> <p>Astfel de informații vor putea fi puse la baza evaluării doar dacă vor fi comunicate persoanei evaluate înainte de audiere. Sub acest aspect, sunt justificate preocupările Procuraturii, pentru că un subiect vizat într-un dosar penal va putea obține informații din dosar, deși în mod normal nu ar fi avut această posibilitate până la terminarea urmăririi penale, în condițiile articolului 293 din Codul de procedură penală.</p> <p>Din aceste motive, trebuie să se facă deosebire între accesul la materialele urmăririi penale după terminarea urmăririi penale și accesul la astfel de materiale pe parcursul anchetei.</p> <p>Accesul după terminarea urmăririi penale. În general, interdicția divulgării informațiilor protejate de secretul anchetei penale urmărește asigurarea autorității și imparțialității sistemului judiciar, eficacitatea anchetei penale și dreptul acuzatului la prezumția de nevinovăție și la protecția vieții sale private (Bédat c. Elveției [MC], 29 martie 2016 § 55).</p>	<p>Precizare</p> <p>Secretul urmăririi penale nu are un caracter absolut, dar restricționarea accesului este justificată de protejarea bunei desfășurări a acesteia și a drepturilor părților implicate (art. 212 CPP). Jurisprudența CEDO (citată chiar de Comisie) confirmă că protejarea secretului urmăririi penale este esențială pentru menținerea imparțialității sistemului judiciar (Bédat c. Elveției, 2016).</p> <p>Dezvăluirea unor informații către Comisia de evaluare externă ar putea afecta integritatea probatoriului sau compromite strategiile de investigare ale organelor de urmărire penală. Astfel, accesul la materialele urmăririi penale are loc în limitele stabilite în art.212 din CPP.</p>

	<p>După finalizarea anchetei, gradul de interes pentru nedivulgare este diminuat. Nu mai există riscul de a periclita ancheta, dat fiind faptul că potrivit articolului 293 din Codul de procedură penală, învinuitului i se aduc la cunoștință toate materialele urmăririi penale.</p> <p>După finalizarea anchetei, nedivulgarea publică urmărește doar protejarea dreptului la viață privată. După ce inculpatului i-au fost aduse la cunoștință toate materialele, este justificat ca Comisia să solicite orice date pe care le consideră necesare, respectând principiul proporționalității. În acest context, Comisia este ținută de obligația de confidențialitate și de nedivulgare a datelor cu caracter personal. Legile speciale și Regulamentul Comisiei conțin garanții în acest sens.</p> <p>Accesul în timpul urmăririi penale. Pe parcursul anchetei, interesele concurente ar putea ponderea în favoarea confidențialității. Totuși, chiar și în acest caz, este nejustificat caracterul absolut al secretului anchetei din simplul motiv că există acte procesuale care sunt aduse la cunoștința inculpatului în timpul urmăririi penale. De exemplu, procesul-verbal de audiere a inculpatului, procesul-verbal de percheziție la care a participat inculpatul, actele prin care persoanei i se acordă statutul oficial de bănuit/învinuit. Toate aceste documente sunt aduse la cunoștința inculpatului contra semnătură după efectuarea măsurii. În cazul în care Comisia consideră că un astfel de document este pertinent evaluării, organul de urmărire penală nu poate invoca, pur și simplu, secretul anchetei, având în vedere că inculpatul cunoaște conținutul acestuia. Păstrarea confidențialității este justificată doar în raport cu informațiile care nu-i sunt cunoscute persoanei vizate.</p> <p>Așadar, Comisia îi solicită Ministerului Justiției identificarea unor soluții legislative care i-ar facilita accesul la unele materiale pertinente din dosare penale, iar comunicarea acestor nu ar afecta cu nimic ancheta penală.</p>	
17.	<p><i>Uniformizarea reglementărilor care vizează subiecții evaluării</i></p> <p>Potrivit Legii nr. 252/2023, nu sunt supuse evaluării persoanele care au promovat evaluarea integrității conform Legii nr. 26/2022 și conform Legii nr. 65/2023.</p> <p>Potrivit Legii nr. 65/2023, sunt scutite de la evaluare doar persoanele care au promovat evaluarea integrității conform Legii nr. 26/2022, dar nu și cele care au promovat pe baza Legii nr. 252/2023.</p>	<p>Se acceptă. Textul a fost modificat</p>

	<p>La modul practic, un subiect care a candidat la o funcție de judecător la Curtea de Apel și a promovat evaluarea, va trebui să mai treacă o evaluare potrivit Legii nr. 65/2023 dacă intenționează ulterior să candideze și la Curtea Supremă de Justiție. De asemenea, există situații când o persoană candidează concomitent la ambele instanțe, iar Comisia recepționează mai întâi candidatura potrivit Legii nr. 252/2023 care nu o eliberează de evaluarea potrivit Legii nr. 65/2023. În astfel de cazuri, Comisia este în situația să efectueze două procese de evaluare asupra aceluiași subiect.</p> <p>Prin urmare, Comisia subliniază necesitatea uniformizării reglementărilor în discuție. Comisia își manifestă aprecierea pentru inițierea acestui proces legislativ care urmărește eficientizarea activității sale și mizează pe luarea în considerare a sugestiilor și comentariilor făcute mai sus.</p>	
Consiliul Superior al Magistraturii	18. La art. 15 alin. (3¹) din Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, dispoziția „... Refuzul Comisiei de evaluare poate fi contestat, în termen de 5 zile, se propune de completat cu textul <i>lucrătoare</i> la Consiliul Superior al Magistraturii, care examinează cu prioritate subiectul la următoarea ședință. Hotărârea Consiliul Superior al Magistraturii nu se supune nici unei căi de atac.	Se acceptă. Textul a fost modificat
	19. Art. 17 alin. (3) din Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și art. 18 alin. 4 din Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative <i>se propune de modificat textul ce ține de termenul de expediere a hotărârilor motivate „Hotărârea motivată a Consiliului Superior al Magistraturii se expediază, în termen de 5 zile de la adoptare, judecătorului vizat ...”.</i>	Se acceptă parțial A se vedea propunerea Consiliului Superior al Procurorilor (pct. 28 din sinteză)
	20. Totodată, referitor la art. 17 alin. (1 ¹) din Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, pornind de la faptul că au rămas aceleași prevederi referitor la prezentarea probelor de către subiecții evaluării, în special posibilitatea prezentării probelor doar dacă confirmă faptul că au fost în imposibilitate să prezinte aceste probe în fața Comisiei Vetting, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii propune de a introduce suplimentar în proiectul de lege vizat un punct prin care <i>Consiliul Superior al Magistraturii</i>	Nu se acceptă. A se vedea §67 din Opinia Comisiei de la Veneția CDL-AD(2023)005 „67. Therefore, it would be better if the SCM/SCP reaches its conclusion on the basis of some consistent certainty, while the

	<p><i>constatând că un judecător nu întrunește condițiile de integritate etică sau financiară trebuie să aibă la bază un standard de probă mai ridicat decât cel al dubiilor serioase. Până în prezent nu era indicat în Lege un standard de probă la examinarea raportului de examinare de Comisia de Vetting. <u>Acest standard de probă ridicat urmează a fi aplicat și în cadrul evaluării judecătorilor de Comisia de evaluare externă a judecătorilor.</u></i></p>	<p>“serious doubt” standard may be left to the ACs to apply.”</p> <p>În conformitate cu această recomandare și cu constatările Curții Constituționale expuse în §177 din Hotărârea nr. 2/2025, art. 17 din Legea nr. 65/2023 a fost completat cu un alineat nou: „(11) În procesul examinării rezultatelor evaluării, Consiliul Superior al Magistraturii ține cont de dovezile care confirmă săvârșirea de către subiectul evaluării a faptelor prevăzute la art.11 alin. (2) și (3).”</p>
<p>Comisia de Evaluare a Procurorilor</p>	<p>21. Comisia ar dori să facă referire la următoarele aspecte suplimentare privind propunerile-cheie din proiectul de lege:</p> <p>a) Termenul de 20 zile pentru aprobarea raportului: acest termen este unul artificial, care nu va face decât să prelungească activitatea Comisiei. Adicional, față de argumentele aduse de Comisia de evaluare a judecătorilor, subliniem că, Legea nr. 26/2022, care reglementează procesul de pre-vetting, avea deja un termen strict prevăzut pentru Comisia de evaluare, în vederea colectării și verificării informațiilor, și anume 30 zile care putea fi prelungit cu maximum 15 zile (a se vedea art. 10 alin. (1) și (8) din Legea nr. 26/2022 în redacția de până la 26 decembrie 2022). Prin urmare, Comisia de evaluare nu avea niciun mandat legal de a solicita date și informații suplimentare de la entitățile publice și private, pentru a clarifica orice incertitudini constatate în timpul evaluării, dar după expirarea acestui termen. Până la modificarea din 22 decembrie 2022, lipsa unui mandat legal de a colecta informații suplimentare a împiedicat în mod semnificativ Comisia Pre-vetting să își exercite mandatul în mod eficient. Una dintre principalele critici care se regăsesc în deciziile Curții Supreme de Justiție din 1 august 2023 privind examinarea contestațiilor împotriva deciziilor Comisiei Pre-vetting, s-a referit exact la faptul că, Comisia nu a fost suficient de proactivă în ceea ce privește colectarea de informații și a pus povara pe umerii candidaților.</p>	<p>Se acceptă parțial Termenul a fost revizuit</p>

	<p>Ministerul Justiției a promovat modificarea pentru a elimina limita de 30 - 45 de zile. Solicităm respectuos să vă raportați la această experiență și să reconsiderați stabilirea unui termen, care nu va face decât să încetinească procesul general de evaluare.</p>	
<p>22.</p>	<p>b) Modificarea componenței comisiilor de evaluare prin adăugarea unei comisii suplimentare: adițional la argumentele invocate de către Comisia de evaluare a judecătorilor, am dori să subliniem faptul că proiectul de lege și argumentele avansate în favoarea acestuia nu analizează riscurile potențiale de contestații, inclusiv contestații constituționale, care ar putea fi depuse de candidați (care sunt subiecții unor evaluări în curs) pe baza modificării componenței Comisiei. Creșterea la nouă membri și cerința ca cel puțin trei membri internaționali să aprobe raportul (art. 17 alin. (3) din proiectul de lege) vor declanșa în mod inevitabil contestații din partea candidaților ale căror evaluări sunt în curs de desfășurare și, cu o probabilitate înaltă, și din partea celor care nu au reușit să finalizeze evaluările. Acest lucru va necesita timp și resurse din partea comisiilor de evaluare și a CSJ, iar contestațiile constituționale suplimentare pot întârzia revizuirile în curs ale evaluărilor finalizate. Aceste riscuri ar putea fi atenuate printr-o aprobare a amendamentelor propuse de către Comisia de la Veneția.</p> <p>La nivel practic, până în prezent, nu toți membrii, în special membrii internaționali, sunt membri cu normă întreagă ai vreuneia dintre comisiile de evaluare. Adăugarea unui alt grup de membri, care nu lucrează cu normă întreagă, nu va contribui la creșterea eficienței, ci va crea, cu siguranță, obstacole în calea organizării rapide a activității comisiilor (stabilirea de reuniuni comune, perioade de deplasare etc.).</p> <p>În plus, orice membru nou va avea nevoie, în mod firesc, de o perioadă de adaptare, iar regulamentul de procedură și metodele de lucru ale comisiilor vor trebui, inevitabil, ajustate. Toate aceste ajustări înseamnă o pierdere de timp din procesul de evaluare.</p> <p>În plus, completarea Comisiei cu un nou panel nu va avea, desigur, niciun efect fără o creștere a numărului de analiști, deoarece aceștia fac investigațiile și pregătesc dosarele. Am dori să subliniem încă o dată că, de la instituirea sa, în noiembrie 2023, Comisia nu a avut niciodată privilegiul de a avea un secretariat complet; într-adevăr, am funcționat cu aproximativ jumătate din numărul dorit de personal în secretariatul nostru.</p>	<p style="text-align: center;">Precizare</p> <p>Constituirea unui panel adițional se justifică în condițiile timpului limitat, stabilit expres în lege (31.12.25) pentru finalizarea exercițiului unic de evaluare externă a integrității actorilor din sectorul justiției, raportat la numărul mare de subiecți care urmează a fi evaluați.</p> <p>Referitor la secretariat, decizia cu privire la majorarea numărului de angajați în secretariate aparține partenerilor de dezvoltare, or potrivit art. 9 alin.(2) din Legea nr. 252/2023 <i>„contractarea angajaților celor două secretariate se efectuează de către partenerii de dezvoltare.”</i></p>

	<p>Comisia a lucrat cu patru analiști până în iunie 2024, iar de atunci cu șase analiști. Comisia nu a avut niciodată un șef de secretariat și nu a avut un consilier juridic principal timp de șase luni în timpul funcționării sale. Aceste limitări de personal au avut un impact direct asupra ritmului de lucru al Comisiei. Suntem ferm convinși că, în cazul în care secretariatul va fi dotat cu personal corespunzător, ritmul evaluărilor noastre va crește semnificativ. În al treilea rând, Comisia ar dori să sublinieze faptul că nu am primit niciodată orientări sau estimări clare privind numărul preconizat de subiecți (procurori și candidați) pentru evaluare.</p>	
23.	<p>Credem cu fermitate că este necesară o analiză a categoriilor planificate și estimate de subiecți pentru evaluare, inclusiv o revizuire a categoriilor de subiecți care urmează să fie evaluați în vederea reducerii/eliminării anumitor categorii de subiecți sau a realocării acestora pentru evaluare de către organele de autoadministrare ale procurorilor. Acest exercițiu este foarte important în identificarea soluțiilor de accelerare a proceselor de evaluare.</p> <p>De exemplu, este într-adevăr necesar ca această Comisie să evalueze șefii adjuncți ai procuraturilor teritoriale? În cele din urmă, Comisia ar dori să accentueze și faptul că nu s-a acordat suficientă atenție termenului limită 31 decembrie 2025, prevăzut în lege, precum și concentrarea pe respectarea acestui termen. Este clar că procesele de vetting nu vor fi încheiate până la această dată și că nimic din actualul proiect legislativ nu va rezolva această problemă. Este necesar, acum, să luăm în considerare prelungirea acestui termen.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În conformitate cu prevederile art. 10 alin.(3) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, „Procuratura teritorială este condusă de către un procuror-șef și adjuncții săi conform competențelor stabilite de procurorul-șef. În cadrul procuraturii teritoriale pot fi constituite subdiviziuni conduse de adjuncții (adjuncții) procurorului-șef al procuraturii teritoriale.”</p> <p>Respectiv, adjuncții procurorului-șef al procuraturii teritoriale exercită funcții manageriale. În lipsa procurorului-șef, anume adjuncții exercită funcțiile procurorului-șef. Astfel, excluderea acestei categorii de subiecți nu se justifică în condițiile în care persoanele care au asigurat interimatul funcției de</p>

		<p>procuror-șef rămân a fi subiecți ai evaluării.</p> <p>Modificarea termenului-limită stabilit pentru finalizarea exercițiului de vetting nu formează obiectul de reglementare a acestui proiect.</p>
<p>Consiliul Superior al Procurorilor</p>	<p>24. Se propune regândirea reformulării în cazul refuzului comisiei și modul de contestare a refuzului.</p> <p>Atribuirea competenței CSP de a examina refuzul Comisiei de evaluare privind desfășurarea unei audieri în ședință închisă creează un conflict de competență și ar afecta încălcarea principiului imparțialității și obiectivității.</p> <p>La examinarea unei astfel de contestație, s-ar putea impune, la necesitate, accesul la materialele evaluării înainte de soluționarea unei eventuale contestații privind Raportul Comisiei. Într-o asemenea situație, poziția Consiliului ar putea fi influențată, ceea ce ar putea genera suspiciuni privind lipsa de obiectivitate.</p> <p>Contestațiile referitoare la ședințele închise ar implica analiza argumentelor privind desfășurarea audierii și a conținutului acesteia, ceea ce ar presupune un prim nivel de examinare a fondului cauzei.</p> <p>Intervenția CSP ar duce la o dublă evaluare a aceleași situații – o dată prin contestația privind caracterul deschis/închis al ședinței și a doua oară prin examinarea rezultatelor evaluării recepționate de la comisia de evaluare.</p> <p>Totodată, se poate reține că, potrivit art.4 alin. (4) din Legea nr.252/2023, Comisiile de evaluare nu sunt autorități publice în sensul prevederilor Codului administrativ. În același registru contextual, potrivit art.79 alin.(1) din Legea nr.3/2016, hotărârile Consiliului Superior al Procurorilor pot fi contestate la Curtea Supremă de Justiție de orice persoană care s-ar considera vătămată într-un drept al său, într-un termen de 10 zile lucrătoare de la data comunicării hotărârii vizate.</p> <p>Astfel, hotărârile adoptate de CSP, inclusiv cele aferente unor eventuale refuzuri de audiere în ședință publică, ar putea fi pasibile de contestare la</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>CSP este organul de administrare a procurorilor având rolul de a asigura independența procurorilor și de a coordona diversele proceduri administrative legate de cariera acestora, inclusiv cele legate de audierile și evaluările procurorilor. În acest sens, decizia în privința organizării unei ședințe închise sau publice în care este vizat un procuror se încadrează în atribuțiile administrative ale CSP în calitatea sa de organ quasi-judiciar.</p> <p>În opiniile Comisiei de la Veneția privind exercițiul de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor, s-a reținut că în toate aspectele ce vizează cariera judecătorilor și procurorilor deciziile de „ultima ratio” aparțin organelor de administrare ale acestor subiecți.</p>

Curtea Supremă de Justiție, ceea ce ar asigura un mecanism de control jurisdicțional asupra legalității acestora.

De asemenea, având în vedere că Comisiile de evaluare nu sunt autorități publice în sensul Codului administrativ, deciziile acestora nu pot fi contestate direct în instanța de contencios administrativ.

Cu toate acestea, în ipoteza în care un refuz de desfășurare a unei audieri în ședință închisă ar fi validat de CSP, acesta ar putea deveni parte integrantă a actului administrativ emis de Consiliu, ceea ce ar permite examinarea sa în cadrul controlului exercitat de CSJ asupra hotărârilor CSP.

Prin urmare, în cazul în care un astfel de refuz ar fi contestat, instanța supremă ar putea dispune fie anularea hotărârii CSP, fie obligarea Consiliului să reexamineze cererea, luând în considerare principiile echității procedurale.

Mai mult decât atât, în situația ipotetică în care s-ar demonstra că refuzul a fost arbitrar și că ar fi cauzat prejudicii reputaționale sau profesionale, persoana afectată ar putea avea temeii să solicite despăgubiri pentru daune morale și materiale.

Într-un asemenea scenariu, toate consecințele ar putea recoșa în CSP, dar nu în Comisia care a emis refuzul inițial, ceea ce ar putea crea un efect de "ping-pong" între instituții și ar risca să îngreuneze procesul de evaluare.

Ca soluție alternativă, subiectul evaluării ar trebui să aibă posibilitatea de a contesta întregul proces de evaluare odată cu rezultatul final/ cu fondul cauzei, asigurând astfel că toate neregulile procedurale să fie analizate într-un singur cadru și fără afectarea imparțialității Consiliului.

Aici se rețin și constatările Comisiei de la Veneția trasate în [recomandările Comisiei de la Veneția](#) din Opinia comună asupra proiectului de lege privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor (CDL-AD (2023)005), potrivit căror raportul de evaluare întocmit de Comisia de Evaluare (CE) nu trebuie făcut public până când CSM sau CSP nu ia o decizie pozitivă sau, în cazul unui apel, până când instanța judiciară competentă confirmă raportul. Această regulă asigură protecția

	<p>confidențialității evaluării și evită prejudicierea prematură a reputației judecătorului sau procurorului evaluat.</p> <p>În același spirit al confidențialității, aceeași logică ar trebui aplicată și în privința caracterului public sau închis al audierii. Dacă raportul final de evaluare nu este făcut public înainte de decizia CSM/CSP sau înainte de examinarea instanței competente, atunci nici decizia privind caracterul audierii nu ar trebui să fie definitivă până la finalizarea tuturor căilor de atac.</p> <p>Astfel, în cazul în care un subiect al evaluării contestă raportul final, instanța competentă ar trebui să aibă ultimul cuvânt asupra legalității întregii proceduri, inclusiv asupra caracterului audierii. Prin urmare, caracterul public al ședinței ar trebui stabilit definitiv doar după o eventuală hotărâre definitivă a instanței, dacă subiectul evaluării a contestat procedura.</p> <p>Adoptarea acestui articol ar crea probleme majore de imparțialitate, ar introduce o etapă inutilă care ar complica și întârzia procesul de evaluare și ar fi contrară principiilor unui proces echitabil. Prin urmare, acest articol în redacția propusă necesită a fi ajustat, iar eventualele nemulțumiri legate de desfășurarea audierilor trebuie contestate în cadrul procedurii generale de atac a raportului final.</p>	
25.	<p>La articolul 18, alineatul (4) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(4) Hotărârea motivată a consiliului respectiv se expediază subiectului evaluării vizat și Comisiei de evaluare la adresele de poștă electronică ale acestora în termen de 3 zile de la adoptare. Hotărârea se publică pe pagina web oficială a consiliului respectiv în termen de 3 zile de la expirarea termenului de contestare a acestei hotărâri sau, în cazul în care hotărârea a fost atacată, după pronunțarea deciziei de către Curtea Supremă de Justiție.”;</p> <p>➤ În redacția propusă se observă o omisiune și anume „și procurorului”, respectiv, se propune textul „<i>subiectului evaluării</i>”.</p> <p>➤ O hotărâre motivată trebuie să fie bine fundamentată juridic, să includă toate aspectele relevante ale cazului și să fie clară atât pentru părțile implicate, cât și pentru instanțele care o vor examina în cazul unei eventuale contestări.</p>	<p>Se acceptă Textul a fost modificat</p>

Graba în redactarea unei hotărâri poate duce la omisiuni, interpretări ambigue sau lipsa unei motivări suficiente, ceea ce poate afecta încrederea în procesul decizional și poate genera contestații ulterioare.

Consiliile respective gestionează un număr semnificativ de dosare și au un personal administrativ limitat comparativ cu staff-ul specializat al Comisiilor de evaluare, ceea ce face dificilă redactarea și transmiterea hotărârii motivate în aceeași zi.

O asemenea obligație ar putea pune presiune excesivă asupra resurselor umane, afectând nu doar calitatea actului, ci și alte activități esențiale ale consiliului.

Un termen insuficient ar putea determina adoptarea unor hotărâri incomplete sau superficiale, care să conțină erori procedurale ori contradicții interne.

Aceste probleme pot duce la litigii și contestații frecvente, îngreunând și mai mult activitatea consiliului.

Un exemplu legislativ relevant care susține necesitatea unui termen minim de redactare este **Legea nr. 3/2016 privind Procuratură**, care prevede că **procesul-verbal al ședinței Consiliului Superior al Procurorilor (CSP) se întocmește în termen de 3 zile lucrătoare** de la data desfășurării ședinței (art.77 alin.8)).

Dacă procesul-verbal al CSP – care este un document mai degrabă descriptiv și procedural – beneficiază de 3 zile pentru redactare, cu atât mai mult este necesar ca o hotărâre motivată, care conține raționamente juridice complexe și trebuie să reziste unui eventual control judiciar, să dispună de același termen minim pentru redactare.

Mai mult decât atât și rapoartele comisiei de evaluare sunt expediate în termen de 3 zile către subiectul evaluării/CSM/CSP (art.17 alin.(5) din Legea nr.252/2023).

Prin urmare, impunerea obligației ca hotărârea motivată să fie expedită în aceeași zi ar fi nerealistă și ar putea compromite calitatea argumentării, creînd riscul unor decizii incomplete, superficial redactate sau insuficient justificate.

Un termen de 3 zile este unul rezonabil, asigurând un echilibru între necesitatea promptitudinii și cerința de calitate a actului juridic.

<p>26.</p>	<p>Conform notei de fundamentare, proiectul de lege enunțat supra vizează operarea unor modificări la Legea nr.65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție (în continuare - Legea nr.65/2023) și la Legea nr.252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative (în continuare - Legea nr.252/2023), întru eficientizarea procesului de evaluare.</p> <p>Este notabil că propunerile includ inclusiv modificarea componenței numerice a Comisiilor de evaluare și a indemnizației membrilor naționali delegați în acestea.</p> <p>Astfel, proiectul de lege vizează în materie de:</p> <p>a) componență: - modificarea art.6 alin.(1) din Legea nr.252/2023 (majorarea membrilor per Comisie de evaluare de la 6 membri la 9 membri, dintre care 4 cetățeni (anterior fiind 3) ai Republicii Moldova – la propunerea fracțiunilor parlamentare, cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției și 5 membri (anterior fiind 3) – la propunerea partenerilor de dezvoltare;</p> <p>b) indemnizație achitată membrilor cetățeni ai Republicii Moldova, delegați în cadrul Comisiilor de evaluare la propunerea fracțiunilor parlamentare, aferent majorării acesteia prin:</p> <p>- modificarea art.6 alin.(8) din Legea nr.65/2023, prin substituirea textului „Membrii Comisiei de evaluare indicați la alin.(1) lit.a) beneficiază de indemnizație lunară echivalentă cu mărimea dublă a salariului de bază al judecătorului Curții Supreme de Justiție cu vechime în muncă în funcția de judecător de peste 16 ani” cu textul “Membrii Comisiei de evaluare indicați la alin.(1) lit.a) beneficiază de indemnizație lunară echivalentă cu mărimea dublă a salariului de bază al judecătorului Curții Supreme de Justiție care a promovat evaluarea în condițiile prezentei legi”.</p> <p>- modificarea art.4 alin.(8) din Legea nr.252/2023, prin substituirea textului “Membrii naționali ai comisiilor de evaluare beneficiază lunar de o indemnizație echivalentă cu mărimea dublă a salariului de bază al judecătorului Curții Supreme de Justiție” cu textul “Membrii naționali ai comisiilor de evaluare beneficiază lunar de o indemnizație echivalentă cu mărimea dublă a salariului de bază al judecătorului Curții Supreme de Justiție care a promovat evaluarea”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Intenția de majorare a cuantumului remunerației membrilor naționali ai comisiilor de evaluare nu reprezintă o noutate, or în Parlament este înregistrat <u>amendamentul</u> unui deputat la proiectul legii nr. 175/2023 iar Guvernul a susținut această intenție prin <u>avizul</u> său aprobat în cadrul ședinței din 23.12.2024.</p> <p>În avizul nr. 07/4-03/542 din 20.12.2024, referitor la amendamentul menționat mai sus, Ministerul Finanțelor a reținut: <i>„Cu referință la modificarea propusă la pct. 3 și 4, privind majorarea cuantumului indemnizației membrilor naționali ai Comisiilor de evaluare a procurorilor și judecătorilor, se constată că această modificare nu necesită mijloace financiare suplimentare de la bugetul de stat, și se va executa în limita alocațiilor aprobate anual în bugetul Ministerului Justiției.”</i></p> <p>În context, poziția Ministerului Finanțelor este incoerentă în condițiile în care prin proiect se propun aceleași prevederi ca și în amendament.</p>
------------	---	---

Cu referire la operarea modificărilor în materie de indemnizație, menționăm faptul că odată cu reformarea Curții Supreme de Justiție, prin art.VIII, pct.2 din Legea nr.246/2023 (în vigoare din 18.08.2023) au fost operate modificări la anexa nr.4 din Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, fiind excluse prevederile privind stabilirea claselor și coeficienților de salarizare a judecătorilor Curții Supreme de Justiție în dependență de vechimea în funcția de judecător.

Astfel, începând cu data de 18.08.2023 pentru funcția de judecător în cadrul Curții Supreme de Justiție este stabilită clasa de salarizare 121, iar coeficientul de salarizare 12,29 (fiind preluată de fapt clasa de salarizare și coeficientul de salarizare cel mai mare care era anterior și anume pentru judecătorul cu o vechime de peste 16 ani în funcție).

Este notabil că potrivit art.10 alin.(2) lit.d) și lit.g) din Legea bugetului de stat pentru anul 2025 nr.310/2024, valoarea de referință este de:

- 3000 lei pentru judecători, cu excepția celor din cadrul Curții Constituționale;

- 4500 lei pentru judecătorii Curții Supreme de Justiție care au promovat evaluarea externă conform Legii nr.65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și care au fost numiți în funcție, precum și candidații la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, din rândul judecătorilor și procurorilor aflați în funcție, care au promovat evaluarea externă, dar nu au fost numiți în calitate de judecători ai Curții Supreme de Justiție.

Drept urmare, valoarea de referință pentru judecătorii Curții Supreme de Justiție care au susținut evaluarea externă este cu 50% mai mare în raport cu valoarea de referință a judecătorilor care nu au fost supuși și nu au susținut această evaluare. Respectiv, conform propunerii din proiectul de lege, indemnizația lunară a membrilor naționali ai Comisiilor de evaluare se propune de a fi majorată de la 73 740 lei la 110 610 lei.

Astfel, autorul în compartimentul 4.2 "Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative" din nota de fundamentare, menționează că impactul estimat pentru achitarea indemnizațiilor ajustate la nivelul salariului dublu a judecătorului Curții Supreme de Justiție, care a promovat evaluarea externă, membrilor naționali actuali ai comisiilor de evaluare și a celor 2 membri noi va constitui suplimentar circa 5,2 milioane lei.

Referitor la completarea notei de fundamentare cu fișa financiară în care să fie indicat estimativ impactul bugetar în anul curent și, la necesitate, în următorii 3 ani menționăm că impactul pentru anul curent a fost reflectat la compartimentul 4.2 al notei de fundamentare.

Estimarea și reflectarea impactului bugetar pentru 3 ani nu se justifică, or potrivit art. 4 alin.(6) al Legii nr. 252/2023 „Comisiile de evaluare evaluează toți subiecții menționați la art.3 până la **31 decembrie 2025**. Comisiile de evaluare activează până la finalizarea examinării de către Curtea Supremă de Justiție a ultimei contestații depuse conform art. 19”.

În prezența unui scenariu optimist (fără abateri de la calendarul prestabilit), procesul de vetting va fi finalizat în primele luni ale anului 2026.

În acest context, pentru a nu încălca principiul performanței bugetare, care specifică că resursele bugetare se alocă și se utilizează în mod econom, eficient și eficace, în concordanță cu principiile bunei guvernări, precum și a nu pune povară pe bugetul de stat, se propune modificarea formulei de calcul a cuantumului indemnizației pentru membrii naționali ai comisiilor de evaluare, în cuantum de 1,5 din salariul judecătorului Curții Supreme de Justiție care a promovat evaluarea externă, ceea ce va reprezenta 83 000 lei per membru lunar, sau 7 968,0 mii lei anual pentru cei 6 membrii actuali și 2 membri noi.

Or, trebuie să se țină cont că o parte din volumul de lucru ai membrilor actuali va fi efectuată de către membrii noi, cu care vor fi suplimentate comisiile. La fel, considerăm că nu este justificată majorarea indemnizațiilor lunare a membrilor naționali de la 73 740 lei la 110 610 lei în condiția în care membrii respectivi nu vor îndeplini volumul întreg de lucru preconizat inițial, o parte din atribuții urmând a fi exercitate de către membrii noi.

Totodată, accentuăm că potrivit art.7 alin.(2) din Legea nr.252/2023, calitatea de membru al comisiei de evaluare este incompatibilă cu orice funcție publică din Republica Moldova. Respectiv, urmează a se ține cont că membrii naționali sunt în drept să își desfășoare concomitent și alte activități remunerate, în care au fost antrenați, cu excepția activităților în calitate de funcționar public.

Din considerentele expuse și ținând cont că urmează a fi suportate cheltuieli suplimentare în legătură cu angajarea noilor membri naționali, în art.6 alin.(8) din Legea nr.65/2023 și art.4 alin.(8) din Legea nr.252/2023 urmează a fi operate modificări în sensul că indemnizația respectivă va constitui echivalentul a unui salariu și jumătate din salariul de bază a judecătorului Curții Supreme de Justiție care a promovat evaluarea (majorarea reprezentând astfel de la 73 740 lei lunar la 83 000 lei).

Suplimentar, menționăm că potrivit art.2 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, analiza impactului de reglementare reprezintă un proces prin care se determină necesitatea adoptării, aprobării sau emiterii actului normativ și se identifică cea mai eficientă soluție, în baza analizei problemelor, pentru stabilirea obiectivelor, identificarea soluțiilor alternative și evaluarea costurilor și beneficiilor, conform metodologiei aprobate de Guvern.

În conformitate cu art.30 alin.(1) lit. d) din Legea enunțată supra, concomitent cu elaborarea proiectului actului normativ se întocmește nota de fundamentare, conform modelului prevăzut în anexa nr.1, care cuprinde analiza impactului de reglementare.

Potrivit pct.4.2. din note de la anexa nr.1 din Legea nominalizată, la compartimentul impactul financiar și argumentarea costurilor estimative se descrie impactul financiar asupra bugetelor, cu indicarea costurilor necesare pentru punerea în aplicare a actelor normative, reflectate pe bugete componente ale bugetului public național și pe ani bugetari, inclusiv a resurselor de la partenerii de dezvoltare, sau cu identificarea economiilor în cadrul bugetelor actuale care ar putea fi realocate în scopuri propuse și, după caz, cu prezentarea informațiilor privind veniturile generate/ratate în baza noilor reglementări.

La argumentarea costurilor estimative ale punerii în aplicare a actului normativ se va ține cont de resursele financiare stabilite în bugetele anuale sau în cadrul bugetar pe termen mediu. De asemenea, se descifrează calculele din care rezultă costurile menționate supra.

Conform pct.8 din Metodologia de analiză a impactului de reglementare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.574/2024, analiza impactului de reglementare se elaborează și se integrează în nota de fundamentare conform formularului prevăzut în anexa nr.1 la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, fiind completat în conformitate cu Instrucțiunea specificată în prezenta Metodologie.

Potrivit pct.4.2. din Instrucțiunea privind efectuarea analizei impactului de reglementare și modul de reflectare a rezultatelor acesteia în nota de fundamentare, care este anexă la Metodologia de analiză a impactului de reglementare, la estimarea impactului financiar și argumentarea costurilor estimative se va ține cont de modalitatea de estimare a costurilor documentelor de politici publice din Republica Moldova.

Suma estimărilor impactului financiar se prezintă în fișa financiară, conform modelului (fiind indicat impactul bugetar în anul curent și următorii 3 ani, conform cadrului bugetar pe termen mediu aprobat).

Prin urmare, în contextul dispozițiilor sus menționate, reiterăm asupra faptului că nota de fundamentare la proiectul de lege trebuie să includă fișa financiară în care să fie indicat estimativ impactul bugetar în anul curent și, la necesitate, în următorii 3 ani.

<p>27.</p>	<p>Articolul 13, alineat (4): (4) Neprezentarea în termenul stabilit a informațiilor solicitate se sancționează conform prevederilor legislației.—articolului 71 din Cod Contravențional. Se propune aplicarea prevederilor art. 71 din Codul Contravențional pentru sancționarea neprezentării informațiilor solicitate în termenul prevăzut de lege. Aceasta rezultă din provocările cu care s-a confruntat Comisiile de evaluare, descrise în raportul său de activitate prezentat în 2024 care menționează despre provocările procesului de colectare al informațiilor. Art. II. Codul Contravențional: Articolul XX¹. Împiedicarea activității Comisiilor de Evaluare Împiedicarea activității Comisiilor de Evaluare prin neprezentarea în termenul prevăzut de lege a informațiilor relevante solicitate în procesul de evaluare, ignorarea intenționată și neexecutarea solicitărilor, precum și a obligațiilor asumate în cadrul procedurilor de evaluare, împiedicarea sub orice altă formă a activității acestora. Încălcarea acestor prevederi se sancționează astfel: - Cu amendă de la 80 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei fizice; - Cu amendă de la 120 la 210 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere; - Cu amendă de la 210 la 270 de unități convenționale aplicată persoanei juridice. În mod alternativ, proiectul ar putea fi suplinit cu o modificare a Codului Contravențional care ar reglementa răspunderea pentru împiedicarea activității Comisiilor de Evaluare, pentru a asigura un mecanism eficient de sancționare a instituțiilor sau persoanelor care obstrucționează activitatea Comisiilor de Evaluare. Așadar, se propune fie aplicarea prevederilor existente din art. 71 din Codul Contravențional, fie, după caz, introducerea unui nou articol, similar cu Articolul 71/2 din Codul Contravențional, referitor la împiedicarea activității Consiliului pentru Egalitate, însă cu prevederea unor sancțiuni specifice. Mărimea și sancțiunilor poate fi ajustată corespunzător.</p>	<p>Nu se acceptă Regimul sancționator pentru neprezentarea informațiilor de interes public este reflectat atât în Codul contravențional (la art. 71) cât și în Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public (art. 29). Redacția actuală a alin. (4) din art. 13 este mai potrivită căci se referă la legislația relevantă fără a preciza unele articole în defavoarea altora. Nu poate fi reținută propunerea de completare a Codului Contravențional cu o nouă componentă privind împiedicarea activității comisiilor de evaluare căci comisiile de evaluare au un mandat limitat în timp. În altă ordine de idei, după 31.12.2025 (cînd urmează a fi finalizat exercițiul de vetting) norma din Codul contravențional va fi abrogată.</p>
<p>28.</p>	<p>Alineat (3¹)</p>	<p>Se acceptă. Textul a fost modificat.</p>

	<p>... Refuzul <u>motivată</u> al Comisiei de evaluare poate fi contestat, în termen de 5 zile lucrătoare, la Consiliul Superior al Magistraturii, care examinează cu prioritate subiectul la următoarea ședință. Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nu se supune nici unei căi de atac.</p> <p>Ținând cont de frecvența desfășurării ședințelor Consiliului Superior al Magistraturii, propunem majorarea termenului de contestații până la 5 zile lucrătoare. În același timp, propunem ajustarea alineatului cu sintagma refuzul <u>motivată</u> al Comisiei, din perspectiva recomandării care rezultă din constatările Curții Constituționale din 16 ianuarie 2025, precum și al Opinie ODIHR Nr. JUD-MDA/494/2025 din 11 februarie 2025, (Opinia ODIHR), care se referă la această recomandare: O solicitare a judecătorului de a avea o audiere cu ușile închise ar trebui să fie însoțită de motive temeinice și să fie acceptată pe această bază. În plus, introducerea unei norme specifice care să impună motivarea în scris a deciziilor de respingere a unei astfel de cereri ar contribui la asigurarea securității juridice.”</p>	
29.	<p>Cu referire la modificările art. 6, propunem renunțarea la această modificare.</p> <p>Conform art. 6 alin. (1) lit. a), componenta națională a Comisiei de evaluare trebuie să „respecte reprezentarea proporțională a majorității și a opoziției”. Totuși, textul actual nu precizează clar dacă opoziția parlamentară are doar dreptul de a propune un candidat din cei trei sau dacă poate, de asemenea, să se asigure că acest candidat este efectiv ales.</p> <p>Având în vedere că, potrivit reglementărilor noi vor fi desemnați patru membri din rândul membrilor naționali, iar noile ajustări prevăd păstrarea acestui număr, este important de clarificat dacă modificările propuse asigură respectarea principiului reprezentării proporționale între majoritate și opoziție.</p> <p>Considerăm că, în aceste circumstanțe candidaturile pentru funcția națională care se va suplini, numărul de candidaturi propuse atât de opoziție cât și de majoritate să fie egale. Comisia Juridică, numiri și Imunități va selecta și va desfășura concursul conform principiului de reprezentare proporțională a majorității și opoziției.</p> <p>În același timp, simpla majorare a numărului de membri al Comisiilor poate să nu soluționeze problema termenului de efectuare al evaluării. Orice</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>La această etapă de implementare a exercițiului de vetting, subiectul este depășit.</p>

	suplinire a numărului de membri trebuie să fie proporțională și numărului personalului auxiliar care asistă comisiile.	
30.	<p>Completarea Legii cu articolul 6¹. Desemnarea membrilor supleanți</p> <p>(1) Pentru fiecare comisie de evaluare se vor desemna câte 3 membri supleanți: numiți cu votul a 3/5 din deputații aleși, după cum urmează:</p> <p>a) un membru național – la propunerea fracțiunilor parlamentare, desemnat de majoritatea parlamentară.</p> <p>b) un membru național – la propunerea fracțiunilor parlamentare, desemnat de opoziție.</p> <p>c) un membru internațional – la propunerea partenerilor de dezvoltare.</p> <p>Membrul supleant va ocupa funcția vacantă conform principiului de desemnare inițial, asigurând astfel continuitatea componenței stabilite la începutul mandatului.</p> <p>(2) În scopul numirii membrilor menționați la alin. (1) lit. a), fracțiunile parlamentare prezintă Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului informația despre candidații propuși de acestea. Comisia juridică, numiri și imunități examinează candidaturile propuse și aprobă, cu votul majorității membrilor comisiei, rapoarte cu referire la fiecare candidat. Proiectele hotărârilor de Parlament se elaborează de Comisia juridică, numiri și imunități pentru fiecare candidat și se prezintă în plenul Parlamentului pentru a fi dezbătute și adoptate cu majoritatea prevăzută la alin. (1).</p> <p>(3) În scopul desemnării membrilor prevăzuți la alin. (1) lit. b), partenerii de dezvoltare prezintă Parlamentului, printr-o scrisoare comună, o listă din cel mult 6 persoane eligibile pentru fiecare comisie de evaluare. În cadrul Comisiei juridice, numiri și imunități se examinează candidaturile propuse și se aleg 4 persoane care au obținut cel mai mare număr de voturi în cadrul ședinței comisiei respective. Acestea sunt prezentate plenului Parlamentului în vederea numirii în calitate de membri supleanți ai comisiilor de evaluare. Comisia juridică, numiri și imunități elaborează proiectul hotărârii Parlamentului, însoțit de un raport, care se dezbate în plenul Parlamentului și se adoptă cu votul majorității prevăzute la alin. (1).</p> <p>Fracțiunile parlamentare, partenerii de dezvoltare, Comisia juridică numiri și imunități în procesul de propunere a candidaților la funcția de membru supleant al Comisiilor, vor ține cont de asigurarea experienței în domeniul juridic sau cel puțin deținerea unei calificări juridice. Totodată se va ține cont și de asigurarea unei reprezentări echilibrate de gen.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Din practică nu s-au atestat probleme la organizarea activității comisiilor de evaluare din care ar rezulta necesitatea desemnării membrilor supleanți.</p> <p>Prin proiect se propune constituirea unui panel adițional care să contribuie la eficientizarea activității comisiilor de evaluare.</p>

(5) De asemenea, fracțiunile parlamentare și partenerii de dezvoltare au dreptul să consulte reprezentanți ai societății civile activi în domeniul statului de drept și al drepturilor omului cu privire la lista candidaților ce urmează să fie înaintată Comisiei juridice, numiri și imunități.

(6) Membrii supleanți (atât cei naționali, cât și membrul internațional) vor fi votați printr-o hotărâre comună a Parlamentului.

(7) Dacă din două încercări nu se reușește să numească membrii supleanți, Parlamentul poate numi membrii supleanți prin simpla majoritate.

CRJM propune completarea Legii 252/2023 cu un articol suplimentar: Articolul 6¹ care va prevedea procedura de selecție și numire a membrilor supleanți, inclusiv în cazul admiterii cererilor de recuzare. Astfel, pentru a asigura principiul reprezentării proporționale a majorității și a opoziției, propunem: de a fi desemnați proporțional membri, după cum au fost numiți inițial (3 membri supleanți: 1 membru din partea majoritară, 1 membru din partea opoziției și 1 membru internațional), iar odată cu intervenirea funcției vacante, membrul supleant corespunzător, își va începe mandatul.

De asemenea, pentru deblocarea mecanismului de numire a membrilor supleanți în Parlament, la etapa finală – CRJM propune un mecanism de deblocare, similar mecanismului de numire de către Parlament, a membrilor non-judecătorești ai Consiliului Superior al Magistraturii.

Totodată, analizând componența actuală a membrilor CE (Comisia 2 – 5 bărbați, 1 femeie; Comisia 3 - 3 bărbați și 3 femei), în Opinia ODIHR se menționează că este recomandat să se reflecte în lege faptul că considerațiile de gen ar trebui să fie luate în considerare de-a lungul procesului de nominalizare, selecție și numire, cu scopul de a asigurării parității de gen.

În cazul în care se optează pentru o altă abordare (ex: prelungirea mandatelor Comisiei de evaluare), susținem recomandările formulate în Opinia ODIHR. În esență Opinia propune reglementări privind prelungirea mandatelor membrilor Comisiilor, dar și recomandări ce țin de componența comisiilor de evaluare și înlocuirea/suplinirea membrilor, în cazul încetării mandatului.

Opinia ODIHR descrie un mecanism alternativ, de prelungire a mandatelor membrilor Comisiilor, prin care exercițiul de evaluare extraordinară poate fi atins, până la final, pentru toți subiecții supuși evaluării externe, conform legislației.

Având în vedere durata medie estimată a unui singur proces de evaluare, de peste 100 de zile, este posibil ca acest lucru să se întâmple și în acest caz, ar putea

	<p>conduce la necesitatea prelungirii mandatului Comisiilor de Evaluare din motive obiective, de nefinalizarea a procesului de evaluare tuturor subiecților prevăzuți la articolul 3 din Legea 252/2023.</p> <p>Prin urmare, în Opinia ODIHR se menționează despre oportunitatea ca Legea să prevadă explicit condițiile în care o prelungire a mandatelor ar fi posibilă, iar decizia în acest sens să fie adoptată prin o majoritate calificată în Parlament.</p>	
31.	<p>Ședințele comisiei de evaluare se desfășoară cu participarea a cel puțin 5 membri, <u>care participă ulterior în procesul de audiere.</u></p> <p>În Opinia ODIHR, menționează că Legea nu precizează clar dacă aceiași membri care analizează informațiile dosarului candidatului (art.13 din Lege) participă și la audiere (art. 16 din Lege) sau dacă pot alterna. Astfel, pentru claritatea legii, considerăm oportun, menționarea acestui aspect, prin integrarea sintagmei, ”<u>care participă ulterior în procesul de audiere.</u>”, la articolul 13 din Lege 252/2023.</p>	<p>Precizare</p> <p>Aceste detalii de procedură sunt mai oportune a fi reflectate în regulamentele de activitate ale comisiilor de evaluare.</p> <p>Conform art. 5 alin. (2) din Legea nr. 252/2023, „procedura de evaluare este stabilită de prezenta lege și de regulamentele de organizare și funcționare ale comisiilor de evaluare.”</p>
32.	<p>Articolul 16, alineatul (3¹)</p> <p>...Refuzul <u>motivată</u> al comisiei respective poate fi contestat, în termen de 5 zile, la Consiliul Superior al Magistraturii sau, după caz, la Consiliul Superior al Procurorilor, care examinează cu prioritate subiectul la următoarea ședință. Hotărârea consiliului respectiv nu se supune nici unei căi de atac.”</p> <p>Similar explicațiilor de la pct. 2 din tabel.</p>	<p>Precizare</p> <p>Obligativitatea motivării refuzului rezultă din conținutul întregului alineat, or comisia de evaluare refuză solicitarea de a desfășura audierea sau o parte a acesteia în ședință închisă doar dacă există motive temeinice pentru aceasta. Respectiv, enunțul pentru care se propune modificarea nu poate fi interpretat izolat de conținutul întregului alineat.</p>
33.	<p>Articolul 14, alineat (4)</p> <p>(4) Neprezentarea în termenul stabilit a informațiilor solicitate se sancționează potrivit ~~legii~~. Articolului 71 Cod Contravențional.</p> <p>Similar explicațiilor de la pct. 1 din tabel.</p>	<p>A se vedea argumentele de la pct.27 din sinteză</p>